

DOCUMENTOS

I

REFERENTES AL ORDEN JUDICIAL DEL MONASTERIO DE SAHAGUN

INTRODUCCION

Continúo la publicación de documentos alto-medievales leoneses, referentes al orden judicial, con una nueva serie procedente del monasterio de Sahagún. La situación de dicho monasterio, también llamado de *Domnos Sanctos* por la doble titularidad de los santos Facundo y Primitivo, en la villa leonesa de este nombre, es perfectamente conocida.

Diversas obras han tenido como objeto el estudio de este cenobio benedictino y su documentación. Me interesa citar dos de estas obras: V. Vignau: *Indice de los documentos del monasterio de Sahagún*, Madrid, 1874; y R. Escalona: *Historia del real monasterio de Sahagún*, Madrid, 1782.

La rica documentación del monasterio de Sahagún no ha llegado íntegramente hasta nosotros en sus pergaminos originales más antiguos. Pero sí ha llegado en las copias contenidas en el *Becerro Gótico de Sahagún I* que se conserva, con el resto de la documentación, en el Archivo Histórico Nacional. Las copias del *Becerro* son extraordinariamente fieles. Podría decirse que, en general, se limitan a mejorar el latín de los pergaminos originales y a cambios de grafía. En pocas palabras, las modificaciones de los documentos procesales reflejan tan sólo preocupaciones cultistas. Esta afirmación la hago sobre la base de la comparación de los documentos conservados en su forma original y las copias del *Becerro*. Es verdad que, en el caso de los documentos procesales, sólo en contadas ocasiones se puede realizar esta comparación. Sin embargo, el P. Escalona, en su *Historia del real monasterio de Sahagún*, editó una masa considerable de pergaminos originales. La comparación, pues, puede extenderse a otros varios casos con resultados semejantes. Por esta razón, a la que puede unirse el hecho de que sólo en el *Becerro Gótico de Sahagún I* se encuentran la mayor parte de los documentos procesales, he partido de esta fuente para la publicación de la presente masa documental.

En la cabecera de cada documento cito, en primer término, el lugar del *Becerro* donde se halla inserto; después, la reseña que del mismo hace Vignau en su *Indice*; finalmente, cuando procede, el documento original y la página de la *Historia* del P. Escalona.

Cuando se conserva el original o fue editado por Escalona y la copia del *Becerro* ofrece alguna modificación de contenido, que se estima importante, lo hago constar en nota. En los raros casos de que un documento procesal no aparezca copiado en el *Becerro*, hago la transcripción sobre el original o copio el documento de Escalona.

Dos documentos procesales, por cierto no contenidos en el *Becerro*, no han sido incluidos en la serie. Se trata de dos documentos lebaniegos que, a través de la incorporación de Piasca, llegaron al archivo de Sahagún. Vignau los reseña con los números 939 y 969, páginas 217 y 223, respectivamente. Ambos serán incluidos en la serie de Liébana.

El señorío de Sahagún, muy extenso pero discontinuo, se hace presente en estos documentos procesales, sobre todo si se pone en relación con la documentación de otros monasterios, por ejemplo, con Celanova. Abundan los pleitos de Sahagún con otras personas que se deciden ante el tribunal del Rey; mientras escasean los "infra cauto" que son decididos por jueces de la Abadía.

Los criterios de transcripción son los mismos de la serie anterior. Se han introducido, sin embargo, algunas modificaciones. En primer lugar, por consejo de algunas personas, para facilitar la lectura, he quitado las diversas grafías de un mismo sonido. En segundo lugar, al transcribirse fundamentalmente de un *Becerro*, no tiene interés señalar con líneas oblicuas las diversas líneas del documento.

En el capítulo de los agradecimientos, me es forzoso citar al padre Luis Fernández, S. J., que puso a mi disposición su magnífica copia xerografiada del *Becerro*, y al doctor Ruiz Asencio, catedrático de Paleografía de la Universidad de Valladolid, que lo mismo hizo con la colección de copias xerografiadas de documentos originales de Sahagún, pertenecientes a su departamento.

DOCUMENTO N.º I

920 octubre 1 ("Kalendas octobris, era DCCCCLVIII")

PLACITO DE FONTE FASCASIA DE LIBERIO PRESBITERO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VIII, Escritura LXVII, fol. 212v, 1.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 109, n.º 445.

Placitum de *Fonte Fascasia* de Liberio presbiter.

In Dei nomine ego Liberius presbiter, una cum ceteris meis sodalibus, uobis domino Recesuindo abbati roboramus hoc uobis

placitum ut de istas kalendas octobres, et era DCCCCLVI, si aliquem hominem miserimus ad pascendum in ipsas herbas de *Fonte Fascasia* in *Maranna*, quomodo pariamus uobis iam dicto abati C^m solidos, et hunc scriptum sit omni tempore firmum, et nos que habeamus in ipso termino nostras terras ad laborandum. Ego Liberius, cum meos sodales, hoc placitum raboramus [*signo*]. Braolio cf., Seoaldus cf., Uermudus cf.; Antonio tes., Piniolo tes., Xemenos tes.; Lecinius scripsit.

DOCUMENTO N.º II

941 marzo 13 (“IIIº idus marcii, era DCCC LXX VIII”)

DIEGO MUÑOZ VENDE AL ABAD RECESVINTO DE SAHAGUN UN MONTE Y TIERRAS

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VII, Escritura XII, fol. 177v, 1.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 121, n.º 501.

Testamentum de busto de *Picones* iuxta *Campo Solis* de Diaco Monniz.

“Diacos Monniz” vende al abad de Sahagún “Recesuindo”, un monte y tierras “in *Campo Solis* quod uocatur monte de *Piconis*”, en precio de un “cauallo castaneo apreciato in MLX^a solidos”. Se especifica el título de propiedad de dichos inmuebles: “eo quod ipso monte habui de iudicatum”.

DOCUMENTO N.º III

943 enero 1 (“Ipsas kalendas ianuarii, era DCCCC LXXX I”)

DONACION DE RAMIRO II A VERMUDO NUÑEZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. V, Escritura LX, fol. 136r, 2.ª col.; Vignau:
Indice de Sahagún, pág. 5, n.º 18.

Carta de *Deuesa* de *Ual de Abita* de Ranimiro rege.

El rey Ramiro dona a “Uermudo Nunniz” una serie de propiedades “in *Ualle de Abita*”, relatando las causas por las que llegaron a su poder con las siguientes palabras: “Manet enim omnibus notum eo quod Don Patre et suos filios, Prudentio atque Sabastiano, et illorum sobrini, Fafila, Ansuri, Gontini et Menendi, cum suo filio Armentario, fecerunt omicidium et multa egerunt mala pessima, pro qua eiecti et exiliati sunt a patria...”

DOCUMENTO N.º IV

945 agosto 28 ("V kalendas setembris, era DCCCCLXXXIII")

CONFIRMACION DEL OBISPO OVECCO, A FAVOR SAHAGUN,
DE LA DONACION DE LA VILLA Y MONTE DE CAMPSOLES

Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 125, n.º 520; Escalona: *Historia de Sahagún*, pág. 391; Existe escritura original catalogada por Vignau con el n.º 373.

In nomine Domini. Hec est scriptura agnitionis & bone pacis arbitrio confirmationis patronis nostris Facundi & Primitivi cuius templus fundatus est super flumine Ceja seu & Venulo nostro rectori Abbati Recesvindo & fratribus ibidem Domino militantibus. Ego indignus Oveccus licet immeritus Episcopus: Notum & patefactum est quia venit in nostra presentia & de Magnatum Concilio Carta profiliationis de medietate quem fecit olim Teodisculus cum filiis suis ad Domino Ranemiro filius Adefonsi Principis de locis predictis secundum in ipsa Kartula resonat. Deinde fecit ex inde Dominus Ranimirus testamentum de ipsa Villa & de ipso monte in Campo Solis medietatem post partem monasterii iam supra dicti & in ipsa Ecclesia Vacabulo Sancti Felicis in Cejon secundum voces Teodisculi adgilina fecit testamentum cum filiis suis à parte Santorum Facundi & Primitivi concessit cum destris suis ita & nos confirmamus iure perheni abendi posidendi & post partem vestram jurhicandi ut nos & Concilius abet sane constituimus & post partem Eglesie vestre confirmamus. Siquis tamen aliquis homo contra hanc scripturam agnitionis & confirmationis aussu temerario venire niterit & hec agnitione aut ipsa prima Cartula cum testamento Domino Ranemiri infringere conaverit vibus suis à fronte careat lucernis postque picea non evadat baratri pena. Et insuper post parte vestra tantum & aliud tantum quantum auferre conaverit. Facta Scriptura agnitionis & confirmationis V.º Kld.º Septbrs Era D.CCCC.XXXIII.º Regnante Domino & Principi nostro Domno Ranemiro in Legione anno regni sui XIII.º Sub Xptinomine Oveco Dei gratia Episcopum in hanc agnitione & confirmatione manu propria. ✠ Vigilia Nunniz cf. ✠ Suarius Nunniz cf. ✠ Munius Nunniz cf. ✠ Vermudus Nunniz cf. ✠ Nunnus Nunniz cf. ✠ Froyla Pinfeliz cf. ✠ Eneco Aznariz cf. ✠ Gudegisus Abba cf. ✠ Campanus cf. ✠ Gaston Presbiter cf. ✠ Ciprianus Dens aronsindi filius cf. ✠ Eroni Munniz. Dens cf. ✠ Mallatoni Dens cf. ✠ Braolio Braolionniz cf. ✠ Garvisso Gisuadiz cf. ✠ Julianus Mothat cf. ✠ Didacus Didaci testis. ✠ Brolio Pepiz est.º ✠ Sarracinus Monnioniz test.º ✠ Oveccus Munniz test.º ✠ Vermudus Vegeliz test.º ✠ Fredenandus Vermudiz tes.º ✠ Godesto Vegiliz test.º Rudericus Maiordomus testis. ✠ Maurellus Majroi

test.⁹ ✠ Virmodus Didaci test.⁹ ✠ Alefonsus Didaci test.⁹ ✠ Alvarus Bascono test.⁹ ✠ Sarracinu asisoniz titulabit. ✠¹

DOCUMENTO N.º V

958 agosto 13 ("Idus augusti, era DCCCC L XL VI^a")

PLEITO ENTRE SAHAGUN Y VIGILIA Y SU MUJER

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VI, Escritura XXVII, fol. 155r, 2.ª col. -155v, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 138, n.º 586.

Agnitio de Monte de *Ceresito* quod debet esse de Sancto Facundo.

In era DCCCC L XL VI^a, orta fuit intemptio ipsas nonas iunias inter fratres de Domnos Sanctos et filios de Uigila et sua muliere pro monte *Ceresitu* quod habebant fratres comparatum. Pro quo monte petiebat mulier de Uigila solidos L^a pro medietate de III^a porcione que habebat Goto soror Braiolii in ipso monte. Et posuit mulier de Uigila Garuisi Iusbadi suo mandatori ut intenderet ipsa uoce in Legione in presentia domni Gundisalui episcopi et iudicum regis. Et posuerunt fratres uicario fratri Uistremiro pro ipsa uoce interdere. Et roborauerunt unus ab alius placito ut presentassent suas personas et frater Uistremiro suas cartas de ipsas comparationes VIII° die post ingressum regis in *Legione* domni Ordonii serenissimo principi prolis Adefonsi. Et fuit ingressio regis in urbe regia posquam fugauit illos mauros qui uenerunt cum Froila Uigilani ad *Regiam Pennam*, uidelicet III^a feria post kalendas augusti. Et venit ille Garuissus V^a feria in Domnos Sanctos ante kalendas augusti adfirmauerunt ipsos placitos ad inuicem ille et frater Uistremiro in presentia Todosii abbatis, et Sigerico preposito, ut sabbato ueniente post ipsas kalendas augusti fuissent in *Legione* ante domnum episcopum et iudicum regis et qui minus fecisset pariasset C^m solidos a parte regia. Unde nos ueridice profitentes scilicet Gundisaluus episcopus, Abaiub iudex et Abozekar iudex, Bello iudex, Birulfus presbiter, Melic presbiter, Hanni presbiter confirmamus et cum robore auctorizamus quia uenit frater Uistremiro in nostra presentia tribus diebus ante placitum secumdem demostrauit nobis scriptum et demorauit ante nos usque III° die post placitum, cotidie expectante Garuissum qui non uenit ad placitum. Unde nos iam dictos iudices permisimus a fratri Uistremiro ad suum monasterium pergere et montem Sancto Facundo sibi uindicare et in perpetuum possidere et illos C^m solidos de Garuissum relinquimus in regis potestate ap-

1. Doy la transcripción de Escalona.

prehendere. Facta autoritate idus augusti in ea era qua et placitum. Gundisalbus episcopus legionensis cf., Abaiub iudex cf., Abozekar et Bello iudices cf., Ariulfus presbiter cf., Melic presbiter cf., Hanne presbiter cf.

DOCUMENTO N.º VI

960 diciembre 1 ("Kalendas decembris, era DCCCCL XL VIII")

SENTENCIA DEL REY SANCHO I EN EL PLEITO DE SAHAGUN CON LOS PARIENTES DEL PRESBITERO MELIKI

Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 8, n.º 28; Escalona: *Historia de Sahagún*, página 404; Hay documento original catalogado por Vignau con el n.º 22.

In nomine sancte & individue Trinitatis Patris Filius videlicet & Spiritus Sanctus qui est unus & verus Deus in Trinitate permanens Eternus Universitatis creator mundi que redentor omnipotens Dominus cuius iudicii nequeunt inscrutabilia comprehendere cuius sapientia à fine usque ad finem pertingit disponit cuncta suabiter & misericorditer hordinat hordinata que dispensat cui nec tempora anticipant nec fines angustat universe creature oportuno tempore vite pabulum subministrat quique etiam & ea creatura que ab eo in mundo videntur & unicuique cunctis gubernacula largire dignatus est sub cuius & in cuius nomine & honore omnia laudantur. In ipsius nomine Sancti Salvatoris cuius Eglesiam Vocabulo ab antiquitus priorum constructam esse disnoscitur in locum predictum secus ribum quod dicunt Porma suburbio Legionis ubi domus manet constructa ab Edificatore nomine Saluti Presbitero cognomento Meliki qui post prioribus in eodem locum succesit domos que perfectos ibidem composuit & divitias queque conferuntur ad usum hominis largissimas auumentabit plerisque adiunctionibus ibidem deserviendis emit & concessit in qua domum habitaculum confessionis disposuit sicut & nos denique subter nominati Deo iubante censemus hoc stabilere. Accidit quoque ut adsolet fragilitas humana generatio preterit & advenit mors subitanea ocupabit ipsum jam dictum Melik Ptesbitero Post sepultura vero eius venerunt omnes carnales eius heredes ac propinqui eius ad contempione devaccantes in concillo pro omnibus suis rebus dividendis ut mos est velut scriptura canonica contestatur dicens siquis Episcopus Presbiter Diaconus vel quocunque Monachus intestatus discesserit omnibus facultatibus eius admonet distribuendis & dividendis inter proximos consanguineos. Dum autem inquisivimus & prescutavimus si faceret aliquo scriptum inventa est aput fratrem Adolfum noticia disposita in tabula quam ipse Melik fecerat

de qua fecisset testamentum de ipsa casa superius dicta Sancti Salvatoris post partem Sanctorum Facundi & Primitivi in arbitrio fratrum ipsorum sicuti & nos illum fecimus quemadmodum in ipsa noticia invenimus per hordine notatum quantuncquantum quunque ad ipsa casa adiungere iusit. Id sunt Villa que est in Curonio subtus ambas mixtas cum terris vineis montis defensis pratis hortis molinis & aquaductis atque arboribus fructuosis & infructuosis necnon & Domo cum omne intrinsecus eorum mobile vel immobile ab omni integritate ipsa villa cum cesso & regressu eius. Alia Villa de Curioneses cum terris vineis ortales pratis & Ferraginales atque edificiis & omne eorum intrinsecus mobile vel immobile cum omnia que idem pertinet. Alia villa que est in Aratoi similiter cum terris vineis pratis hortis molinis atque edificiis & omne eorum intrinsecus mobile vel immobile ab omni integritate cum cesso & regressu suo quantum ei pertinet. Citra rationem de suos Germanos Fossate & Rodamo necnon & Eglesiam cum suos dextros que est vocabulo Sancti Martini, & Sancti Felicis, alia villa que est in Almanara que dicitur de Asperi similiter cum terris vineis hortis pratis pomiferis atque edificiis & omne eorum intrinsecus mobile vel immobile ab omni integritate cum cesso & regressu eius & Eglesiam scte Mariæ cum suos dextros. Alia Villa in Zancos que ex perfiliatione Nepotiani acquisivit cum terris vineis pratis ortis edificiis & omne eorum intrinsecus mobile vel immobile ab omni integritate cum omnia que idem pertinet. Alia villa in Escopare similiter que ex profiliacione de Alvaro Presbitero acquisivit cum omnia que ei pertinet ab omni integritate & villela que est in paramo albo. Has villas cum omnibus earum adjuntionibus quidquid eis pertinet ab omni integritate secundum ille de propria sua voluntate concedere iussit ad illa casa de Sanctum Salvatori post partem Sanctorum Facundi & Primitivi in arbitrio vel potestate fratrum ipsorum habendi ditribuendi in captivis & in pauperibus vel faciendi pro anima ejus quod voluerint ita & omnes nos subter roboraturi confirmare jubemus seu eiam & de rerum mobilia quidquid concedere ius est quantum in ipsa noticia invenimus, id est de ministeria Eglesie libros comunes II. manuales duos. antiphonales II. Orationes festivos II. & tertium Psalmo grau orarum & precum in una forma & alium orarum in una forma. Passionum I. Psalterium I. Canticorum & imnorum in una forma. Cruze argentea calice argenteo capsula argentea Lucerna erea. Turabolum ereum scalas arc IIII. Servitio de Mensa pensage solido XXXV. id est Fixorium efferturia Trulliones salare & cocleares VIII. Equas numero XXX. Lectum palleum optimum id est Galnape tapte & capitale. Hec omnia queque prenotata invenimus aurum argentum res atque indumentum usque ad ultima rem quantum ad ipsa casa pertinet mobile vel immobile extrinsecus vel intrinsecus ab omni integritate secundum in ipsa noticia resonat vel ea que ille ore proprio illo in loco sepedicto Sancti

Salvatoris testare iussit subditam esse post partem Sanctorum Facundi & Primitivi nos denique qui sumus hodie sub imperio tempore serenissimi Domini Sanctoni Principis. id sumus Episcopi Presbiteri Diaconi Abbates atque universe Eglesie Clericorum vel cuncti Magnati toga palatio Regis commites pueri senes ac iubenes sane elegimus digne que previdimus simul cum consensu videncet propinquorum ipso iam dicto Melik interius adnotati quatenus hanc dispositionem quam ipse dive memorie fieri iussit ita & nos omnes adunati fideliter omnia confirmamus ut sit cuncta que adnotata invenimus concessa & confirmata in ipsa casa de Sanctum Salvatoris post partem Sanctorum Facundi & Primitivi in arbitrio & subdicione fratrum faciendi pro anima eius quod voluerint à facie Dei omnipotentis & ut edificent in eo loco viam confessionis pro conversantium fratrum atque coro Psallentium ratione ac recitatione meditantium nec non & pro sustentatione ospitum ac pauperum ibi occurrentium & ea que ibi agregata vel composita fuerit sint omnia sicut ipse duxit esse subdita ad Domum Domnos Sanctos qualiter nec nos neque aliquis quilibet vivens in seculo aut quisquam ad heredum suorum vel cujuspian assertionis persona qui hanc suam voluerit comvellere devotionem in aliquo aut hujus nostri decreti testationis infringere tenorem ut de hoc quod superius conscriptum est inde aliquid vel modica rem alienare inutilare vel abscidere proalibi quoquunque trasmutationis pressumet quod si talia conatus fuerit defraudare vel in modico in primis à fronte vibens suis ambobus careat luminibus sit itaque anathema in conspectu Dei Patris Omnipotentis & Sanctorum Angelorum ejus sit condemnatus & perpetua ultione percussus in conspectu Domini nostri Jhesu Xpi & Sanctorum Apostolorum ejus sit etiam in conspectu Sancti Spiritus & Martirum Xpi repetita anathema Maranata id est duplici perditione damnatione damnatus & ut de hoc seculo sicut Datan & Aviron vibos continuo absorveatur yatu & tartareas penas cum Juda Domini proditore perenni perferat cruciatu in eterna damnatione & quogatur pars regia auri numos quingenti binos stante & permanente hanc scripta utilitatis testamenti in omne robore ac perpetua firmitate. Notum die, Kld.⁹ Decembris Era D.CCCC.²X VIII.^a Ego Sanctius gratia Domini fultus in regno qui hanc utilitatem sane quam elegimus conscrivere ita & coram omnium rectorum Eglesie confirmamus. ✠ Similiter & ego Gundisalvus gratia Dei Eps hanc utilitatem vel scriptura testamenti à nobis facta confirmamus. ✠ Sub Xpti Rudesindus Dei gra Eps & Confesor cf. ✠ Sub Xpti nomine Arias Dei Eps cf. ✠ Sub Xpti nomine Theodemundus Eps in Salamantica cf. ✠ Velascus Abba in Bobatella cf. ✠ Sub Xpti nomine Sisinandus sedis Appostolice Sancti Jacobi cf. ✠ Sub Xpti nomine Hodoarius in Astorica Eps cf. ✠ Sub Xpti nomine Ilderodus in Septemanca Eps cf. ✠ Sub Xpti nomine Dominicus in Zamora Eps cf. ✠ Adjubandus Abba in Eli-

sonza cf. ✠ Campanus Aba in Barellos cf. ✠ Julianus Abba in Sancti Juliani cf. ✠ Cixila Abba in Mataplana cf. ✠ Celariolo cf. ✠ Julianus Abba in ardon cf. ✠ Alvinus Abba in Valdevimen cf. ✠ Godestus Abba in Apeliare cf. ✠ Ramelus Abba in Algartef cf. ✠ Vindemius Abba in Balneare cf. ✠ Sisibutus Abba in Valde populos cf. Vigila Abba in Sancto Romano cf. ✠ Berulfus Presbiter cf. ✠ Hanni Hanni Pbr cf. ✠ Zalama Por cf. ✠ Abohapse Prbr cf. ✠ Scipius Prbr cf. ✠ cf. ✠ Godestus Prb. cf. ✠ Zulejman Prbr cf. ✠ Jaquintus Prbr cf. ✠ Martinus Prbr cf. ✠ Habivi Prbr cf. ✠ Hansericus Prbr cf. ✠ Dulquitus Prbr cf. ✠ Rebellus Prbr cf. ✠ Felix Prbr cf. ✠ Lazarus Prbr cf. ✠ Valerius Prbr cf. ✠ Agarius Prbr cf. ✠ Hazen Prbr cf. ✠ Piniolus Prbr cf. ✠ Bone-lus Diaconus cf. ✠ Fredenandus Diaconus cf. ✠ Alvarus Diaconus cf. Ajub Diaconus cf. ✠ Felix Diacns cf. ✠ Enneco Diacns cf. ✠ Zecri Diacns cf. ✠ Rapinatus Diacns cf. ✠ Ajub Diacns cf. ✠ Flores Diaconus cf. ✠ Savaricus Diacns cf. ✠ Decembre Diacns cf. ✠ Virmundus Diacns cf. Vigilia Diacns cf. Muza Diacns cf. ✠ Salomon Diacns cf. ✠ Johannes Diacns cf. ✠ Halib Diacns cf. ✠ Marcus-Diacns cf. ✠ Motarras Diacns cf. ✠ Didacus Diacns cf. ✠ Ananias Diaconus cf. ✠ Lubila Dcns cf. ✠ Fredenandus Ansuris Comes cf. ✠ Gomiz Munnionis cf. ✠ Barseza Didaci cf. ✠ Abolazar Hanniz cf. ✠ Furtunius Garseiz cf. ✠ Froila Vigilaz cf. ✠ Scemenus Didaci cf. ✠ Peppi Zitiz cf. ✠ Rudericus Velascozi cf. ✠ Rudericus Velascozi cf. ✠ Fafila Eolaliz cf. ✠ Garvissus Guisua-doni cf. ✠ Alvanus Ausoniz cf. ✠ Ennecus Munnionis cf. ✠ Fredernandus Rudecici cf. ✠ Fredenandus Flayniz cf. ✠ Abolcazem Bebuldi cf. ✠ Vigila Pelagiz cf. ✠ Didacus Telliz cf. ✠ Vel omni-toga palacio Regis Similiter & nos qui sumus propinqui ipsio Melik id sumus Godestus cf. ✠ Egeas cf. ✠ Baltarius cf. ✠ Sepera in Deo cf. ✠ Marvan cf. ✠ Vigila cf. ✠ Zuleiman cf. ✠ Frunimius cf. ✠ Froyla cf. ✠ Bazzen cf. ✠ Fossatus cf. ✠ Sisuldus confir-mat. ✠¹

1. Doy la transcripción de Escalona.

DOCUMENTO N.º VII

967 enero 26 ("VIIº kalendas februarias, era MV")

DONACION DE UNA TIERRA COMO CONSECUENCIA
DE UNA HERIDA INFLIGIDA A UN MONJE DE SAHAGUN

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. II, Escritura LXXII, fol. 51v, 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 154, n.º 669.

Testamentum de Teodemiro hic de *Melgare*.

In Dei nomine ego Todemirus, una cum coniuge mea Speciosa, placuit nobis, pro peccato que nobis accidit, ut faceremus testamentum a Sancto Facundo de una terra. Denique quodam die dum pergerem de Sancto Facundo iter que tendit *Melgare*, peccato subtractus, lancea infixi in brachio de fratre Albaro unde ipsum brachium est arefactum et pro hoc facto adhesit in anima mea et curvatus pedibus abbati domni Sigerizi uel omni collegio fratrum et ipsi Albaro, ueniam petiui et offero una terra hic in *Melgare de Furacacas*, iuxta termino de Froila, et de alia parte termino de Rescesendo et de IIIª parte termino de Adica, et de IIIª parte termino de Maluqui. Offero ipsa terra que infra istos terminos est pro remedio anime mee ad ipsos sanctos. Quod si aliquis homo hoc nostrum factum inmutare uoluerit a parte Dei Omnipotentis sit excommunicatus et exoluat uobis ipsa terra in duplo et insuper Lª solidos et hunc nostrum factum sit omni tempore firmum. Facta carta testamenti VIIIº kalendas februarias, era MV. Regnante Sancio rege. Ego Todemirus una cum coniuge mea Speciosa hunc scriptum roboramus [dos signos] mus. Almondar cf., Maurgato cf., Alarico cf., Sarracino cf., Albaro cf.

DOCUMENTO N.º VIII

974 mayo 1 ("Ipsas kalendas majas, era XII post Millessima")

SENTENCIA DE RAMIRO III CONFIRMANDO A SAHAGUN
VARIOS MONASTERIOS

Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 10, n.º 34; Escalona: *Historia de Sahagún*, página 417; Hay documento original catalogado por Vignau con el n.º 26

Dubium quidem esse non potest, sed multis omnibus cognitum manet, & quod ommo fuerit nomine Liubila Presbiter, havitans in Campos Gotorum in Rivo Sico locum predictum Sancto Stephano ad Bobatella & Sancte Columbe. fuit quidem vir bonus Deum timentem inquisiuit tales homines, qui sua Kausa tradisset, & in Mani-

bus convertisset, ita & invenit Omo in Suburbio Legione Cenobio Cellariolo nomine Domino Gundissalvo Abba, qui post obtinuit Episcopatum in Legione ita & in manibus suis convertit omnia sua hereditate vl. facultate, quam divissam habebat per cartam testamenti tradidit & ad Regnum Celorum de ipso Monasterio Domino juvente pervenit. Dedit Dominus Episcopatum ad Dominum Gundissalvum. reliquit in ipso Monasterio Abbate nomine Ronosindo, & ordinavit ei ut post obitum suum dedisset ipsa hereditate de coniermano suo Lubila ad fratres de Domnos Sanctos ad Monasterium de Sanctorum Facundi, & Primitivi per Cartula testamenti quia vicina illis erat ita & adimplevit tenentibus autem ipsis fratribus ipsa hereditate per multa spatia temporum, & annorum curricula, & trahanshactibus plurimis plurimis diebus laborantes, atque defendentes de conctorum omnes iuri quieto omnia possidentes. Tunc surrexit frater de ipso Liubila nomine tajon cum filiis, & cum frater Petrus & Ba-cauda, & venerunt in conventu Principis Dominissimi nostri Dominus Ranimirus & Gloriose Domine nostre Domina Gloria Deo dicata & Regis amita & cuntorum Magnatorum Episcoporum Domino Teodemiro & Domino Gundisalvo, & sedentibus cunctis, populus ex utraque parte discernendo inter eos sola veritate venerunt quidem & ipsi & steterunt in conspectu Regis & Regine & omnem Magnatum Palacium Electorum & primus ex eis surrexit Tajon cum filiis suis desuper exarati & audientibus cunctis affatur voce publica omnium contententem & asserentem sic loquitur. Misericordiam peto Domine vestras queso prebete aures, nras. audite querimonias, & dixit quoniam non abevam nicil divissum qum fratre meo Liubila, & ille est migratus de hoc seculo, tollent mici istos fratres de Domnos Sanctos suam hereditatem, q.^m ego debebam obtinere. Tune frater Tuleyman ex alia quidem pte. cum Abbate Domino Sarraceno: & omnium Collegium Domini Servorum jugum Dei portantium Surrexerunt & ita responsum rediderunt, quoniam ipsa hereditate quam nobis repetiet iste tajon cum filiis suis divissam eam abuit inter sous jermanos Liubila Presbiter & tenuit ea in vestra facie quieta per sua divissione secundum usum est à primo plaustro omnia usque nunc tempus, & ob dessiderio beatissimi Paradissi tradidit semetipsum in manibus Domini Gundisalvi Episcopi, & fecit ei Cartulam testamenti de sua hereditate, & de omn.^a sua facultate, & ille vero pro remedio anime sue & de ipso Liubila hordinavit à Domino Ranusundo Abb.^{to} ut post obitum suum dedisset ipsa hereditate per cartam post partem de Monasterio Sanctorum Facundi & Primitivi locum que dicunt Domnos Sanctos, ita & voluntatem & post obitum suum adimplevit, & per cartulam testamenti quam in Concilio monstravimus traditit ad eiam annis xxxj. Et surrexit Dominus Ranosindus Abba, & secundum fatres dixerunt ita & ille sic auctoravit quoniam sic fuit in suo conspectu factum, & antea, & postea de juri suo fuit traditum

ex mandato de Domino Gundisalvo Pontifice cuius memoria sit in benedictione. dum enim nos audivimus utrasque voces & infra nos cogitantes decernimus quod nobis vissum, & in omnia constitutum est sola veritate inter eos proferentes ita enim secundum Lex Sancta, precepit, & nobis ipsis atque iudicum previdimus Decernimus inter eos ut secundum ipse Liubila tradidit ipsa hereditate ad Domino Gundisalvo Episcopo & ille postea ordinavit eam concedere post partem ad Domnos Sanctos sic etiam fratres à parte atque concessa sicut & jam nos adfirmamus & ipso frater Tajon in manibus vestris ad commendatum fecimus ut per regulam Sanctam cum Hasticetis & inter ceteros fratres advenietis, ut in Reyno Dei comuniter Epuletis nunc etenim vissum namque est nobis ipsis & omnem Concilium deservanda inter eos veram concordiam, & ad retinendam Karismata dilectionem ut hanc inter eos faceremus fedus novum ut per hunc scriptum cesaret scandalum cesaret & serupulum & ut fiat saluberrima pax in eternum atque jugiter quiesceret contentionis malum. Et nos autem cunctis firmamus hanc agnitionem scriptum ut si postmodum aliquis de ipsis surrexerit qui hanc contemtionem exuscitaverit, & hanc scripturam dimutilaverit sit primitus a xpto anathematus & postmodum damnis secularis afflictus publico fisco redere coatus ouri talentum sumum, & duplatum post parte Regia & hanc scriptura stabilis permaneat per secula cuncta. Nostrum die ipsas Kld.^a Majas era XII.^a post Millesima. Ranimirus Flavius Princeps Magnus Basileus unctus in regno fultus in hanc scriptura manu mea confirmo. ✠ Giloria Domino deo dicata & Bassilea Regis amita hanc agnitionem à me est confirmata. ✠ Sub Xpti nomine Teodemirus Dei gratia Domiense Sedis Eps quos iudicabit, & confirmabit. ✠ Sub Xpti Clementia Sandinus Dei gratia cognomento Eps. ✠ Arias Pelagii pignus qui & Diaconus cf. ✠ Fortis Adefonsi filius, & Dcns cf. ✠ Scemenus Presbiter Primiclerus cf. ✠ Petrus Dcns qui & tesis cf. ✠ Jam Daminus meus Sarracinus Abba ò Vos Dominus meus Collegium Sancti Facundi, & Primitibi mementote nostri, qui quam peccator Zuleiman Frater Serbi vestri semper memento mei, quia servus vester sum proprius. Fredenandus Veremudi. ✠ Nepotianus Didaci, qui & Maiordomus. ✠ Azeneri Purizelli que & Maiordomus. Gudestus Menendiz cf. ✠ Fredenandus Munnionis. ✠ Veremudus Saraceni. ✠ Ranusindus Abba quos autem iudicabi, & autoritate cf. ✠ Gunctiericus Justi Dcns & Primi clerus cf. ✠ Froila Presbiter cf. ✠ Vigila Prbr. cf. ✠ Veremudus Dcns cf. Adefonsus Dcns. t. Exifonsus Dcns. ✠ iustus Dcns. ✠ Indisclus Dcns. ✠ Somaricus Presbtr. t. Scemenus Presbtr. ✠ Cesarius indignus nec immerito Diaconus notuit. ✠ Monnius Presbiter notuit. ✠¹.

1. Doy la transcripción de Escalona.

DOCUMENTO N.º IX

974 julio 8 ("VIII idus iulii, era M XIIª")

PLEITO ENTRE LOS MONJES DE SAHAGUN
Y VIGILA VEROBIZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VII, Escritura LII, fol. 187v, 1.ª y 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 160, n.º 679.

Agnicio de Uigila Uerobiz de *Curonio* in terra de *Legione*.

Era millessima XXII.ª Horta est intentio inter fratres de *Domnos Sanctos* et Uigila Uerobiz, eo quod habuerunt intemptione pro hereditate, que est in *Curonio*, quod habuerunt fratres, sicuti et habent, testamentum de domno Melic. Et uenit Uelia Uerobiz et construxit presa in ipsa hereditate de Sancto Facundo et prendidit de ipsa hereditate saltos et terras, cultas et incultas, et deuenimus inde ad compagina et fecimus inde. Ego Uigila Uerobiz habui comparationes et perfiliationes infra ipsos terminos de fratres qui fuerunt de domno Melic et euenit michi uoluntas ut darem uobis ut darem uobis (sic) ipsas terras et montes quantum habeo ibi, extra illa terra, quam habeo a Sancto Iusto inter ripa et riuo, et accepi de uos alias terras, qui sunt in *Ripa Rubia* ubi figet rio antiquo ad ripa usque ad alia ripa, et diuisemus omnia inter nos ut habeamus illa presa commune et posuimus terminos nominatos per ubi discurrit riuo antiquo usque ad illa penna et per carrera de la ripa per termino de *Latruca* et inter uinea de *Latruca* et uinea de Uela Uerobiz infesto usque ad in cerra per omnes muliones quos posimus. Quantum ibidem habeo infra uestros terminos, tam terras quam et montes, uobis concedo, ita ut, de hodierno die, si in ipsa uestra hereditate magis intrauerim aut terminos conuulserimus, ego aut filius meus aut aliqua subrogata persona, quomodo pariat uobis, quisquis fuerit, d^{os} solidos et hec scriptura stabilis permaneat. Facta agnitione siue conmutatione VIIIº idus iulii, era qua supra. Ego Ueila Uerobiz hanc agnitionis cartam a me factam confirmo [*signo*]. Sendino Uerobiz cf.; Ansuri tes., Bellito tes., Adefonso tes., Maxito tes., Annaia tes.; Item Annaia presbiter notuit.

DOCUMENTO N.º X

977 marzo 12 ("III idus marcii, era MXV")

JUICIO CONTRA RAPINATO Y SU MUJER

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VIII, Escritura XLVIII, fol. 209r, 2.ª col.-
209v, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 11, n.º 37.

Agnicio de *Uilla de Petro* que fecit Ranemirus rex legionensis.

Non est dubium sed multis hominibus notissimum atque nobis clarum patet, eo quod fuit uir unus nomine Rapinatus, cum uxore illius nomine Celedonia atque filii quoque eius, habitantes in *Campos Gotorum* in *Uilla de Petro*. Et illi ebriati a uino subtraxit eos diabolus et surrexerunt in autoritate cordis et fuerunt coadunati et in furori armati ad decania *Sancti Facundi et Primitiui* qui nunc erat prope ipsa uilla edificata et circumsepta franxerunt portas ecclesie et occiserunt ibidem frater qui in ipsa claustra erat sucesor nomine Cartario. Pro tali autem scelere perexit illuc ad ipsa uilla Gutinus Zelemi, per iussionem regis et regine, et ut consuetudo est, secundum quod ueritas docet per canonica sententia, apprehendit omnem hereditatem uel facultatem de ipso iam nominato homicida a parte dominica. Et dum staret ipsa hereditate iuri quieto sub iussione imperatoris, tunc ordinauit dominus noster et princeps magnus rex dominus Ranemirus, una cum cosensu genitricis que regina domina Taresa, qui et Christi ancilla, ipsa hereditate de ipsos uiros iniquos et pessimos homicidanes post partem *Sancti Facundi et Primitiui* integram per hanc scripture firmitatis tradere. Et acciperunt ipsi domini nostri et principi sumi pro ea in offercione kauallum de C^m solidos, ita ut, de hodie die uel tempore, sit omnia post partem monasterii atque regimine fratrum per omnia secula contextam. Quod si aliquis homo an ipsi homicide an de gens eorum uel quelibet subrogata eius persona uobis aliqua inquietacione ibidem fecerit et hunc nostrum scriptum quod propriis nostris manibus confirmamus et illi propter illorum scelera caruerunt licitum, uobis redeat apprehendere eos ante serenissimo principe et pariat de agitur duplata et hanc scripturam iussionis nostre plenissimam habeat stabilitatem persecula cuncta. Notum die III° idus marcii, era millessima XV.^a Ranemirus princeps hanc suam iussionem cf. [*monograma*]. Tarasia genitrix regis Christi ancilla hoc opus que nostra clementia adimpleri iudicauit confirmo [*monograma*]. Maiordomus in domo regis Ansur qui cf.; Sampirus scripsit.

DOCUMENTO N.º XI

977 mayo 11 (“V idus maii, era millessima XV”)

PLACITO DE LOS HOMBRES DE VILLA DE FUENTES

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VIII, Escritura LXV, fol. 230v, 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 163, n.º 706.

Placitum de homines de *Uillas de Fontes de las Matas*.

Nos homines de *Uillas de Fontes* nominati *Subterius* facimus placitum super nos, uobis domino Feliz abbas uel uoci *Sancti Facundi*, et damus fideiussores de Ueila Meneize, qui est fidiatore de Negrello, Saturnino, qui est fiadiatore de suo filio Daniel, Iohannes, qui est fiadiatore de don Patre monaco, Uela, qui est fidiatore de Sarrazino et de Ferro, don Patre, qui est fiadiatore de suo germano Iohanne. Et totos sub uno, a maximo usque a minimo, robaramus placitum in C^m solidos, quod si alia potestate ad ipsas uillas que seruiunt ad *Fontes* pro aduersario de fratres de *Sancto Facundo* que pariamus centum centum (sic) solidos et, si contemserimus nos aut uox nostra, uobis uocique uestre, que duplemus. Factum placitum et roboratum in collatione de *Sanctorum Facundi et Primitiui* V^o idus maii, era millessima XV^a. Regnante rege Ranemiro in Legione. Monnio preposito cf., Job presbiter cf., alii multi de concilio supra memorato; Daniel scripsit.

DOCUMENTO N.º XII

978 octubre 7 (“Nonas octobris, era XVI post millesima”)

AGNICIO DE MEGITO EN RELACION CON UN MONTE
EN FUENTE FASCASIA

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VI, Escritura IIII, fol. 150r, 2.ª col., 150v
1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 164, n.º 711.

Agnicio de monte de monte (sic) de *Fonte Fascasia* que fecit Megitus.

Notum die quod est ipsas nonas octobris, era MXVI, Ranemiro rege regnante in Legione, orta est intentio inter Gutier qui est mandator de frater Ioui qui fuit uigario de Feliz abbas seu collegio fratrum *Sanctorum Facundi et Primitiui* contra Magito eo quod tendentes de frates de de Dominos Sanctos montes, et terras, in *Fonte Fascasia* in suos scriptos iuri quieto hodie, XXX^a y IIIes annos in facie

de Magito et de suos heredes, sic me leuauí ego Megito et intraui in ipso monte presumtiue et abscisi ipso monte et arauí in eo et sakauí eum de iure de *Sancto Facundo* et disrupi suos scriptos, et pro tali actio deuenimus inde ad iudicio [*las dos últimas letras sobre la caja*] per mandatore nostro Gutier ante comite Fernando Uermuiz, et iudice Pepi Braoliz, et Abolcazem presbiter, et Ansur Monazello, et post iudicium deuenimus inde ad compagina, et cognosco ego Megito, et remitto ipso monte et ipsas terras, et dedi ad ipso comite iudicato, et a saione saionizio, et facio placitum ut ipso monte amplius non inquietem ipsa hereditate quod si fecero una de auro uobis libra. Et uos si iam calumniam uolueritis de me demandare, que pariatís michi uel uoci mee, una libra de auro. Quod si aliquis homo hunc nostrum factum uenerit ad disrumpendum pariat quod inquietauerit in duplo, et hunc scriptum maneat semper inconuulsum. Facta carta nonas octobris, era XVIª post millesima. Flainus presbiter notuit.

DOCUMENTO N.º XIII

982 ("Era millesima XX" ¹)SESCUTO MONNIZ Y SU MUJER DONAN UNA HEREDAD,
SITUADA EN CEION, AL MONASTERIO DE SAHAGUN

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. V, Escritura XLVIII, fol. 133r, 1.ª col. y 2.ª col.; Vignau: *Índice de Sahagún*, pág. 167, n.º 727.

Testamentum de Sescuto Monniz, de hereditate a *Sancta Eulalia* de *Ceion*.

Sub Christi nomen et imperio opificis rerum qui omnia ex nichilo creauit uisibilia et inuisibilia, in ipsius nomine et in honore sanctorum martyrum Facundi et Primitiui quorum corpora humata esse noscuntur super riuulo *Ceia* secus strata ubi est mangnum constructum monasterium, et est ibi congregatio monachorum sub abbate Pascuale seruiens Domino die noctuque. Ego igitur Sescuto Monniz, et uxor mea Gotina facimus cartulam testamenti pro animas nostras ad ipso loco iam dicto Sancto Facundo de nostra hereditate quam habemus in *Ceione* in *Sancta Eulalia* et a *Sancto Iohanne* quam comparauimus de comite Fernando Uermuiz et fuit ipsa hereditate de episcopo Ovecco Nunniz, et comparauit eam de illo episcopo, Cietello presbiter, et Reuelle presbitero, et cecidit de presbiterato Reuelle, et presit eum comes Fernando Uermuiz, et dereliquit a suo filio Gomiz Fernandiz, et ipse Gomiz Fernandiz, dedit a Sescuto Monniz,

1. Esta fecha ofrece la dificultad del rey mencionado, aunque puede explicarse por las pretensiones tempranas de Vermudo II.

et sua mulier Domina Gotina ipsa hereditate per termino de *Corexe* et per illa ripa de casa de Iusto Kaginz, et per illa ripa aiuso, et per illa espina, et per illa limite de *Sancta Eulalia* et inde a rio de *Ceione* ad illa ponte, et inde per terminos de terras de *Sancta Eulalia* et per termino de Tesarino, et per termino de Tellino et de *Ecclesia Sancti Iohannis* asuso super ecclesia, et per illa penna, et inde per carrera aiuso et figet in termino de *Corece*, per omnes terminos suos concedimus pro animas nostras a *Sancto Facundo et Primitiuo*. Ego Sescuto Monniz et uxor mea Gotina hunc scripta robora [*dos signos enlazados*] mus. Facta carta testamenti era millesima XX. Regnante rege Ueremudo in solio paterno. Sauaricus episcopus cf., Felice presbiter cf., Rodrico presbiter cf., Fernandus confirmat.

DOCUMENTO N.º XIV

998 marzo 21 ("V idus setembris, era MXXXVI")

RAMIRO CEDE UNA HEREDAD A SAHAGUN
COMO CONSECUENCIA DE UN ROBO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VII, Escritura XXVII, fol. 184r, 1.ª y 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 178, n.º 774; Ed. Escalona del original, que no se conserva, en *Historia de Sahagún*, pág. 434.

Carta de Ranemiro que fecit de Carcarella.

Sub nomine Sancte et Indiuidue Trinitatis, Patris quoque et filii uidelicet Spiritus Sancti, uobis serenissimis patronis nostris Sactorum Facundi et Primitiui, quorum corpora tumulata sunt secus flumine *Ceia*, iuxta strata, ubi regit Uincentius abba congregatio monachorum. Ego Ranemirus habitans in uilla quam uocitat *Cascarella* leuantuai me et furtaui uno cauallo a fratre Stephano quiqui morabat in *Sancta Eugenia* ualente LX^a solidos et preserunt me et non habebam unde pectarem et rogauerunt pro me boni homines et habuerunt super me fratres de *Sancto Facundo* misericordiam et feci cartula ego et uxor mea Todosinda, cognomento Gota, de hereditate nostra propria quam habemus in *Cascarella*, siue in ipsa uilla quomodo et in alia uilla quantum potuerimus ganare uel augmentare, ad integrum uobis concedimus, cum terris et uineis, pratis et pascuis, paludibus, aquaductiles, molendinis, arboribus fructuosis et infructuosis, edificiis, casas, tectos, solares uel omnia utensilia, tam mobile quam etiam et immobile, oues et boues atque quatrupedia, uel quantum ad ipsa hereditate pertinet, totum ad integrum uobis concedimus sic in uita nostra quomodo et ad obitum nostrum. Quod si aliquis homo hoc nostrum factum conauerit euertere que auctori-

mus nos uobis quod si non ualuerimus que pariamus uobis ipsa hereditate duplata uel quantum a uobis fuerit meliorata et hec scriptura stabilis permaneat et insuper pariat quisquis fuerit qui hoc calumpniauerit libra auri. Facta carta V.º idus setembris, era MXXXVI. Uermudo rege regnante in Legionem. Ego Rānemiro, una cum uxore mea Todosinda cognomento Gota, in hanc cartulam quam fieri iussi elegi manus meas rouora [*dos signos*] ui. Iusto Spinella cf., Tello cf., Iohanne Dulcidiz cf., Arzefredo cf., Uincentius presbiter cf., Cristoforus presbiter cf.; Feliz diaconus scripsit.

DOCUMENTO N.º XV

998 marzo 1 ("Ipsas kalendas marcii, era supra scripta —MXXXVI—")

PLEITO ENTRE SAHAGUN Y VELA VELAZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. II, Escritura LXII, fol. 48r, 1.ª y 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 177, n.º 772.

Agnicio de Uela Uelaz de Uilla Petro iuxta Sancta Columba.

Hec est agnicio ueritatis facta sub era MXXXVI, anno imperii domini Garseani Gomiz, comite, et Zahbascorta Uenabolhauz, sedente in *Toro*, ipsas kalendas marcias. Denique orta fuit intemptio inter fratres de Domnos Sanctos, domno Uincentio abbate uel suos fratres, contra Uelaz, pro *Uilla de Petro*, qui est inter flumen Ceia et riuo Aratoi, quia sic tenente frater de Domnos Sanctos ipsa Uilla de Petro, de testamento de Ansur maiordomo, qui habuit comparata de domna Salamona in Lª solidos, et tenentes fratres de Domnos Sanctos ipsa uilla in suo iure, sic se leuauit Uelaz et sacauit ipsa uilla de iure de fratres et presumpsit ipsa uilla et herencias. Et deueniunt inde ad iudicium ante Garsea Gomiz et Zahbascorta in uilla quam uocitant *Alpando*. Et dederunt fratres de Domnos Sanctos suo mandatore Andreas. Et petiuit ipse Uela Uelaz, pro sua erencia pro ipsa uilla, iudicium. Et ordinarunt ad comite Garsea Gomiz et Zahbascorta uel omni concilio quia sic dederunt fratres de Domnos Sanctos suos iuratores. Et cognouit se Uelaz Uelaz in ueritate qui duplare uel componere quantum per mendacium presumpserat, sane constricti in iudicio, et non habente Uela Uelaz unde componeret ipsa uilla cum sua erencia, et tradidit illa uilla per manu fidiatoris Gelmiro presbiter et firmauerunt ipsa uilla cum sua erencia ad fratres de Domnos Sanctos secundum quod in concilio habuerant. Ita tamen ut si deinceps ausus fuerit talia comitere ipse Uela Uelaz, aut filiis uel neptis uel aliquis homo qui hoc destruere uoluerit, quomodo pariat uobis uel uoci uestre ipsa hereditate duplata uel quantum

uobis fuerit meliorata. Notum die quod erit ipsas kalendas marcii, era supra scripta. Garsea Gomiz cf., Zabascorta cf., Ouecco Telliz cf., Fredenando Monniz cf., Garsia Fortuniz cf., Scape Pepiz cf., Argeuado cf.; Felix diaconus exarauit.

DOCUMENTO N.º XVI

1006 marzo 21 ("XII kalendas aprilis, era M XL IIII")

VENTA DE SAHAGUN A RODRIGO DIAZ DE LA VILLA DE UNCINA

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VII, Escritura III, fol. 175v, 2.ª col. - 176r, 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 182, n.º 792; Ed. Escalona: *Historia de Sahagún*, pág. 442.

Testamentum de *Uncina* inter *Urbico* et *Uernesga*.

Venta hecha a "Ruderico Didaci", por el abad Vicente y los monjes de Sahagún, de la villa de "Uncina" en doscientos cincuenta sueldos de plata. Se expresa el título de propiedad del monasterio con las siguientes palabras: "Ambicum et enim esse not potest sed plerisque multis hominibus cognitum patet atque notissimum manet eo quod fuit homo nomine Ablauel Gudestiz¹, una pariter cum coniuge sua nomine Guntrode, et quando migravit ab hoc seculo, presit rex domnus Uermudus omnes suas uillas et hereditates et post parte sua eas paravit dicendo eo quod absque filio fuerat ipse uir. Et dum in sua presentia ipsa superius taxata Guntrode, qui uxor eius fuerat, et sugessionem ad eum fecit et dixit: Audi me domne mi rex; omne has uillas et hereditates quas prendistis, ego eas ganauit cum uiro meo. Ipse uero rex, sapientia habens et omnia bona intelligens atque considerans, ordinavit ut aprehenderet ipsa mulier medietate de ipsas uillas et de tota hereditate et de omnia que cum eo ganauerat. Et illa alia medietate aprehendit ipse rex. Cecidit autem in rattice de ipsa mulier uilla in territorio legionensi in ualle quem cicut *Uncina*..."

1. Este personaje aparece como Conde en un documento que publicamos en el número anterior del Anuario: A. H. D. E., T. XLIV, Madrid, 1974, páginas 633-634. En dicho documento se hace una referencia a su delito de rebelión.

DOCUMENTO N.º XVII

1013 noviembre 1 ("Era millessima quinquagesima prima, ipsas kalendas novembris")

PLEITO ENTRE EODO ALVARIZ Y SAHAGUN

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. II, Escritura sin numerar, fol. 67v, 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 185, n.º 806.

In era millessima quinquagesima prima ipsas kalendas nobembris, orta fuit intemptio inter Eodo Albariz et fratres de Domnos Sanctos, domno Eilani abba et eius fratres, in presentia domni nostri et gloriosi Adefonsi serenissimi principis et de genitrice illius domna Geloi-ra regina, pro hereditate de ripa de *Ceia* uocitata *Manzules*, tenentes ipsas uilla fratres per testamentum quod eis fecerat Alauel Gudesteiz et uxor sua Gonterodo plurimis annis iuri quieto. Leuauit se Eodo Albariz et inquietauit ipsa hereditate ad fratres de Sancto Facundo et ad abbate Eila. Stantes in concilio hic in *Legione*, ante ipse rege et eius comitibus atque pontificibus et universi magnates palacii, ipse Eodo Albariz et ipse abba inter se litigantibus pro ipsa hereditate que fuerat de Eita Atanz, erexerunt se ipsi comites et domnus Nunnus episcopus et fecerunt inter eos confecta. Dedit abbas domno Eila ad ipse Eudo Albariz uno mulo obtimo rosello in LX^a solidos apreciato et XXⁱⁱ solidos de argento et dedit ad ipso rege alio mulo obtimo. Et fecit hunc scriptum ipse Eodo et confirmauit ipse rex et ille hic in palacio coram omnibus magnatibus palacii in *Legione*. Ob inde ego Eodo Albariz roboro hunc scriptum et hanc annutionem ut amplius non inquietem ipsa hereditate que fuit de Eita Atanz in *Manzules*, nec filius nec propinquus nec extraneus nec aliquis in uoce mea, quod si fecerit quisquis fuerit pariat a parte ecclesie uestre ipsa hereditate dupata uel triplata et a parte regia duas auri libras et hanc agnicio p: et testamenti plenam habeat firmitatem et in perpetuo roborem. Eodo Albariz, in hanc scripture agnicionis, manu mea roborauit.

DOCUMENTO N.º XVIII

1019 junio 30 ("Pridie kalendas iulias, era MLVII")

PLEITO ENTRE DOÑA GOTO Y VIMARA SESNANDIZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. III, Escritura LII, fol. 84v, 1.ª y 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 186, n.º 810.

Carta de *Bobatella* que fuit de Gundesindo Diaz in *Aratoi*.

Scitum est a cunctis et diuulgatum est ad uniuersis eo quod fuit quidam uir nomine Gundesindo Diaz, de terra asturiense, et accepit in Campos in rio *Aratoi* uxor nomine Goto et migravit ipse Gundesindo de hoc seculo. Remansit suo ganato super sua uxore domna Goto, id sunt XX' cauallos cum suas sellas et suos frenos et suos atondos, boues XXXII, lectos inte pelleos et laneos VIIIº, adoras IIIº, una sella argentea, oues CCC^{as} porcos C^m, ansares C^m. Post multo uero tempore surrexit quidam homo de genere ipsius Gundesindi, nomine Uimara Sesnandiz, et uxor sua Bronildi, et erexerunt se in presencia domni Adefonsi regis et ante Munnio Monniz et Rodrico Uelaz et Petro Froilaz, in *Uilla de Ueiga de Dom Sintila*, et fecerunt querimoniam pro ipso ganato de Gundesindo Diaz, que fuerat suo tio. Et dedit ei rex suo saione, nomine Anaia Suariz, et adduxerunt ipsa domno Goto ante presencia de domo Afonso rege et causatus fuit cum illa ante rege Uimara Sesnandiz et quando se uidit ipsa domna Goto constricta noluit respondere et agnouit se in ueritate pro ipso ganato que habuerat. Et dedit ad ipse Uimara Sesnandiz uilla quam uocitant *Bobatella* ab omni integritate et alia corte in rio de *Aratoi* et ipsa de *Bobatella* cum casas et omnia utensilia, ortos, arbores fructuosas et infructuosas, terris, uineis, pratis, pascuis, paludibus, montes, fontes, aquis aquarum cum aqua ductibus earum, molinarias et piscarias, ab omni integritate uobis tribuo, et facio uobis ego domna Goto cartam, et uxori uestri Fronildi, de ipsas hereditates supra nominatas. Ob inde ego Uimara Sesnandiz et uxor mea Bronildi uobis Paterno, cognomento Annaia Uelasquis et uxor tua Sanctia et filias tuas Maria de Momadonna, placuit nobis bone pacis uoluntas, nullius cogentis imperio nec suadentis articulo, ut uinderemus uobis nostra uilla de *Bobatella*, cum sua hereditate et cum tota sua omnia et illa corte in rio de *Aratoi*. Et fuit ipsa uilla Monnio Ouequiz, de patre de ipsa domna Goto et sua matre domna Liliola, et sicut nobis illa pectauit sic uobis uindimus. Et accepimus de uos CCC^{os} solidos de argento. Uos integrum dedistis et nos accepimus, ita ut de hodie die et tempore, de iure nostro abraza, uestro iure dominio sit tradita atque confirmata habeatis, possideatis, et quicquid de ea uolueritis faciatis uos uel cui uos ea

dederitis. Et si aliquis homo hanc nostram uendicionem inmutare uoluerit uel infringere temptauerit, quisquis fuerit qui talia conmisserit, pariat uobis uel uoci uestre omnia que in cartula resonat in duplo uel triplo et hunc scriptum sit semper stabilitum. Facta carta uendicionis pridie kalendas iulias, era Millessima LVII. Uimara Senadiz manu mea roborem inieci, confirmo et roboro [*signo*], Bronildi manu mea roboro [*signo*]. Adefonso rege regnante. Nunnus episcopus legionensis cf., Monnio Monniz comes cf., Petro Froilaz comes cf., Diaco Fernandiz comes cf., Pinniolo Xemeniz armiger regis cf., Comes Nunno Ermeildez cf.; pro tes. Annaia, Xabe, Eita, Uellit, Froila tes.; Fulentius notuit.

DOCUMENTO N.º XIX

1025 marzo 18 ("XV kalendas aprilis, era MLXIII")

LORIDO ENTREGA A VELA BERMUDEZ UNA VILLA
COMO CONSECUENCIA DE UN JUICIO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VIII, Escritura VIII, fol. 201v, 2.ª col. - 202r, 1.ª col.; Vignau: *Índice de Sahagún*, pág. 188, n.º 821.

Incartacio a Uela Uermuiz de *Uilla de Sauto* in *Curonio*.

In Dei nomine, ego Losidio, una cum uxore mea Aleça, uobis Uela Uermuiz et uxori uestre Gontine, In Christo salutem. Manifestum sum ego Losidio quia cum consilio de mea mulier et diabolo suadente leuantauit et presi uestros homines, Fernando et Cita, et misi eos in ligamine III dies et III^{as} noctes noctes et sakauit eos de uestro iure et presi uestra hereditate, que uos tenebatis apreciata in L^a solidos, et inuenimus in lege quod qui usurpauerit rem alienam absque iudicio duplet eam. Et pro ipsa calumpnia de illos homines, agnosco ego me Losidio, uobis Uela Uermuiz, culpatum et do uobis pro hoc uilla mea propria quam habeo in territorio legionensi in riuulo de *Curonio*, in *Uilla* quam uocitant *Sauto*, cum suas adiacentias et suas prestationes, terras, pratos, montes, fontes, exitos, fructuarios, molinos, aquis aquarum, paludibus, sic domitum quomodo et indomitum, per ubi ea potueritis inuenire. Ab omni integritate uobis concedimus et ad roborandum cartam accepi de unos in precio XXX^a solidos de argento, ita ut, de isto die, ipsa hereditate de iure nostro abrasa in uestro iure tradita sit et confirmata habeatis uos et omnis posteritas uestra uel cui uos ea dederitis per secula cuncta. Quos si nos aut aliquis homo hanc scripturam inmutare uoluerit, quisquis fuerit, si nos auctorizare non ualuerimus quomodo pariamus uobis ipsa corte clusa et ipsa hereditate in duplo uel triplo,

ego Losidio, et uxor mea Aleza. Facta carta uendicionis XV° kalendas aprilis, era MLXIII. Ego Losidio, una cum uxore mea Aleza, hanc cartam a nobis factam confirmamus [*dos signos enlazados*]. Regnante rege Adefonso in Legionem. Nunnus episcopus legionensis cf., Domenico Aluitiz cf.; Flaino tes., Dulcio tes., Sonna tes., Uermudo tes. Est autem in Sancto Tyrso confirmata in Sauto. Bellito presbiter notuit.

DOCUMENTO N.º XX

1028 marzo 25 ("VIII kalenda aprilis, era MLXVI")

OVECO ORBITAZ Y SU MUJER OLIMPIA
CONCEDEN A SAHAGUN VALDEMORA Y GORDONCILLO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VIII, Escritura VII, fol. 220v, 1.ª col. - 221r, 1.ª col.; Vignau: *Índice de Sahagún*, pág. 190, n.º 826.

Testamentum de *Ual de Mora* et de *Gordonzello* de Ouecco Orbitaz.

In nomine Sancte et Indiuidue Trinitatis, uobis serenissimis patronis nostri *Sanctorum Facundi et Primitiui*, quorum basilica fundata est secus strata super ripam amnis *Ceie*, in loco quod degit Stephanus abbas cum magno grege monachorum seruiens Domino sub regula Sancti Benedicti. Ego uero Ouecco Orbitaz, una cum uxore mea Olimpia, placuit nobis propria mea uoluntate, nullius cogentis imperio nec suadentis articulo sed propria nobis accessit uoluntas, ut facere^{mua} carta testamenti de populatione nostra propria quam habemus facta in terra de *Sancto Facundo*, in termino de *Ual de Mora* et alio termino de *Fontes de Materno* et III° termino de *Gordonzello* de Gomez Fernandiz. Et ipsa populatione cum suas cortes, et suos solares, et suos exitos, terras et uineas, pratis, pascuis, paludibus, aquaductiles, montes, fontes, pumares, cupas, lacares, molinos, et ista populatione iam supra nominata qui fuit de *Sancto Facundo* et cesserat ea ibi Ablauel Godesteiz et uendiderunt eam fratres de *Dominos Sanctos* a meo socio Enneco et ad uxore sua Taresa. Et cum me cognoui, ego Euecco Orbitaz, una cum uxore mea Olimpia, quia ipsa terra uel populatione in hereditate erat de *Sancto Facundo* et non erat firmissima a nostras partes, sicut constitutum est in lege gotica quod de rebus Ecclesie nemo emere uel uendere uel minuere audeat, concedimus ipsa populatione spontanea nostra uoluntate, pro remedio anim^e, nostre et parentum nostrorum. Et in alio loco in *Gordonzello* mea medietate de mea parte et de mea uxore et alio medio a mea filia. Et si ipsa non habuerit filios ab integro uobis concedimus, tam mobile quam etiam et in mobile, cessum

et regressum, aurum et argentum atque uestimentum uel domui utensilia, cultum et incultum, ad integrum uobis concedimus, tam in uita nostra quam etiam et post obitum nostrum, ut sit inde luminaria altariorum seu stipendia monachorum uel subsidium pauperum siue elemosina egenorum. Et si aliquis homo hunc factum nostrum uel scriptura testamenti infringere conauerit, siue de gente nostra seu de extranea, in primis sit reprobus a sinu Sante Ecclesie et uiuens in corpore a fronte ambos careat oculos et cum Iuda proditore luat penas in eterna dampnatione et hec scriptura maneat in omni euo firma. Facta series testamenti VIII° kalendas aprilis, era millessima LXVI. Regnante rege Adefonso in Legionem. Monnio Monniz comes in *Ceia*. Ego Ouecco Orbitaz, una cum uxore mea Olimpia, manus nostras roborauimus [*dos signos enlazados*]. Stephanus abbas cf., Iustus p^o positus cf., domino Lopone cognomento Beliti cf., Christoforus presbiter cf., Elua presbiter cf., Guilienus presbiter cf.; Ciprianus prebiter scripsit.

DOCUMENTO N.º XXI

1034 ("Era MLXXII")

PLEITO ENTRE PEDRO OUEQUIZ Y SUERO ERIZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. II, Escritura LXLI, fol. 56v, 1.ª y 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 194, n.º 844.

Agnicio ad Ouecco Ouequiz.

Noticia de ganato de *Uilla Curta* de Petro Ouequiz et de uxore sua Gontroda, quando matauerunt a Eita Ouequiz, Suero Eriz. Et ipse Suero Eriz leuauit suo ganato de *Uilla Curta* de Pedro Ouequiz. Scilicet, unam pellem alfanec mullerili nouam in panno ouede cardeno apreciatam in CCCC^{os} solidos; pelle gingaue in panno ouede apreciata in CC^{os} solidos; pelle delgata mullerili in panno tiraz in LX solidos; lancea alaues apreciata in XX^a solidos; II^{os} elmos laboratos in LX^a solidos; una loriga de LX^a solidos; uno cauallo morcello de C^m solidos; et hoc totum fuit apreciatum in DCCCC^{os} solidos. Et pro ipso ganato toto apprehendit Petro Ouequiz totam hereditatem de Suero Eriz de *Uilla Corta*. Et in primo die de junio deuenerunt inde ad iudicium Petro Ouequiz et Suero Eriz, comite Petro Diaz, uigario de Suero Eriz, et fecerunt concilium in *Uilla Corta* pro illo ganato et pro illa hereditate. Et superauit illos Petro Ouequiz per iudicium. Et ibi fuerunt comes Monnio, et Monnio Serrazin, et Ansur Uelasquiz, et Annaia Gutterriz, et Uiuo Presez, et Sescuto Cidiz. Et propter hoc totum amatauit Suero Eriz totam illam hereditatem

de *Uilla Corta* a Petro Ouequiz. Et si aliquis homo ad istam hereditatem uenire temptauerit, a Petro Ouequiz uel ad mulierem suam uel aliquem de progenie sua quomodo ad ipso Petro Ouequiz, peccassent, uel a uoce sua, IIII^{or} milia solidos. Facta carta era MLXXII. Regnante Fernando rege et Sancia regina in Legione, cf. Regina Xemenia tenente monasterio de Ueiga. Gomiz comes in Carrione cf., Munnio comite in Graliare qui cf.; Saluator tes., Cite tes., Bellid tes.

DOCUMENTO N.º XXII

1048 diciembre 30 ("III kalendas iannarii ¹, era millesima LXXXVI")

AGNICIO DE VILLA ANTONIAN ENTRE EL ABAD
ECTA DE SAHAGUN Y LOS HERMANOS
OFREISSA Y FERNANDO GUTIERREZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VII, Escritura LXIII, fol. 190v, 1.ª col. - 191r, 1.ª col.; Vignau: *Índice de Sahagún*, pág. 211, n.º 917.

Carta de *Uilla Antonian* uel agnicio.

In era MLXXXVI, orta fuit intentio inter Abbas Domino Ecta de Domnos Sanctos et Domina Offreisa et suo iermano Fernando Gutterriz, qui asserebant in uoce monsterio Sancti Iusti et Pastoris, ante serenissimo rege Domino Fredenando cuius regnum et imperium sit in benedictione. Dicebat ipse abbas Domino Ecta, cum collegio fratrum de Sancto Facundo, pro *Uilla Antoniano* et suas hereditates, de suis terminis antiquis sicut in suo testamento antiquo resonat, et quomodo eam iurificarunt fratres in diebus serenissimi regis Domini Ranemiri usque dum peruenit terra sine rege et Ecclesia Sancta non habeat ueritatem. Et [*ilegible*] dum suscitasset Deux rex magnus Dominus Adefonsus princeps in solio regni patrum suorum, et Eclesia Dei habere cepit ueritatem, intrauerunt in ipsa hereditate fratres, et tenuit eam Ueila Ouequiz, post parte de Domnos Sanctos. Dum autem altergarent pro ea quomodo tenuit eam Abolo merino post parte regia, et quomodo inuenit eam rex Domino prolis Adefonsi in iure de comite Fernando Muniz, et misit eam in iure de fratres de Domnos Sanctos et abbas Domino Cipriano per cartulam testamenti. Et post discessum de Domno Uermudo rege, intrauit in ea ipse comes Fernando Munniz, per uim et forcia, et sic eam inuenit gloriosissimus Dominus Fredenandus rex in iure de ipso comite, dum occisus fuisset in uinculis, sic auctorizabit ipse princeps superius scriptus ipsa uilla et ipso testamento quod fecerat rex Dominus

1. Creemos que es *iumi*, en contra de la transcripción de Vignau.

Ueremudus in *Uilla Uaruz*, in facie de Gutier Afonso et Gomiz Diaz comites, ubi erant omnes magnati palacii qui asserebant pro ipsa uilla, auctorizabit eam rex, post partem de Domnos Sactos et abbas Domino Ecta, quia erat ipsa uilla aconsumpto ueritatem de Domnos Sanctos et tenebat Domina Offreisa suas uineas ueritates. Dicebat ipsa Domina Offreisa et suo germano Fernando Gutierrez quia in facie de totos ipsos reges et de ipsos fratres tenuerant ibi suos antecessores duos solares, uno de Adafh et alio de Domina Maiore, cum suos ortos et suas hereditates, et contendebat illis eos ipse abbas Domino Ecta. Iussit rex ut dimisissent alios placitos et iudicare eos Comite Gomiz Diaz, sicut et fecit. Dum factu fuisset dedicatio in basilica (sic) Sancti Iohannis in Taratoi erat ibi episcopus Dominus Ciprianus et comes Gomiz Didaz. Ordinarunt ambo ut dedisset ille abbas et Domina Offreisa die sabbato II' idus maii suos testamentos et testes ueridicos cultores de ipsas ecclesias ex utraque parte et firmasset unusquisque ueritatem suam et ita fecerunt. Uenit ipse abbas Domino Ecta et preposito Domino Stephano cum suos testamentos et suos testes, Stephano, Habibe, Arias, Saluator et Cite. Uenit ex ipsa Domina Offreisa et Fernando Gutierrez, cum suos testamentos, et suas testimonias, Iohanne et Cite, Adefonso, Petro et Fernando ante iudice Diaco Gutierrez, quod dederat ipse comes Gomiz Diaz, et per manu saioni Abomar, et miserunt eos in ecclesia Sancti Iohannis hic in Uilla Antoniano ut iurassent. Cum autem uidissent ipsos iudices quia ueritatem tenebant unusquisque fecerunt inter eos conuenientia et dedit eis ipse abbas una arenzata in ipsas uineas et ipsos solares iam dictos cum suas hereditates que possederunt a diebus regis Domini Adefonsi usque nunc: id est una uinea maiore quam dicunt de Adafh et alias duas in Arnales et illa serna de Autero usque ad riuulo de *Aratoi*, et ceteras terras quas determinarunt et illas uineas de illa sua serna; ceteras autem et ipsa hereditate et ipsa uilla dimisserunt post partem de Dominos Sanctos et abbati Domino Ecta, et miserunt fidiatore inter se Diaco Guttierrez, ut die II^a feria, III° kalendas iunias, uenirent in Dominos Sanctos ut facerent cartula firmitatis inter se sicut et fecerunt. In Dei nomine ego Ecta abbas, una cum collegio Sanctorum Facundi et Primitiui, et ego Offresa, cum fratre meo Fernando Guttierrez et collegium Sanctorum Iusti et Pastoris, facimus cartam et placitum inter nos ut si ego Ecta abbas aut aliqua persona de Sancto Facundo et Primitiuo, pro ipsos solares quod de sussum resonant et suas hereditates iam determinatas, aliqua uoce pulsare uoluerimus, quomodo pariemus XXX^a solidos de argento et ipsa hereditate in duplo. Et ego Offresa, una cum fratre meo Fernando Guttierrez et collegium Sancti Iusti et Pastoris, si pro ipsa uilla Antoniano et suas hereditates et ipsas uineas pro quo habuimus intemptione habuimus (sic), extra illos solares cum suas hereditates iam determinatas sicut

eas tenuimus omni tempore usque nunc, aut in pace aut in alfetena, siue nos siue aliqua persona de Sancto Iusto et Pastore, aliqua uoce pulsare aut inquietare uoluerimus, quomodo pariemus solidos et ipsa uilla in duplo et hunc factum nostrum plenum habeat roborem. Facta carta uel placitum, II^a feria, III° kalendas iunii, era millesima LXXXVI. Ego Ecta abbas, cum collegio Sanctorum Facundi et Primitiui, et ego Offreisa, cum collegio Sancti Iusto et Pastoris, in hanc cartulam uel placitum quam fieri uoluimus et relegendo cognouimus cum nostras signum roborauimus [*dos signos enlazados*]. Diaco Gutierrez cf., Munnio Nunniz cf., Uela Pelaiz cf.; Saluator tes., Stephano tes., Arias tes., Cite tes., Ihoannes tes.; Piniolus scriba notuit.

DOCUMENTO N.º XXIII

1057 enero 12 ("II° idus ianuarii, era MLXLV")

PLEITO ENTRE GUTIER VELAZ Y EL ABAD ALOITO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. I, Escritura LXLV, fol. 31v, 1.ª col. -32r, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 226, n.º 981.

De contemptione que habuit Guttier Uelaz super *Uilla Adda* cum Aloito abbate et cum fratribus Sancti Facundi.

Orta fuit intemptio fratres de Domnos Sanctos et Guttier Uelaz uel suis heredibus pro uilla quam uocitant *Adda*, dicentibus fratribus quomodo iusserat facere Rodrico Rodriquiz de ea testamentum per quod iurificauerant eam post partem sue ecclesie. Illis uero contra respondentibus quia non iusserat. Et pro ista intempcio uenerunt in presentia domni Fredenandi regis in *Castro Froila*. Ille uero rex iussit fecissent unus ab alios quos lex ordinasset. Post ea uero uenerunt pro inde ad iudicium hic in Domnos Sanctos in presentia comitis Adefonsi Munniz uel aliorum multorum et fecerunt inde conuenientia inter se ut diuiderent illam rationem quam ibi habebant ipsi heredes extra illam terciam que iam habebant fratres in suo iure que fuerat de Assur Gomiz et de domna Maiore et partissent per medium quod ita factum est. Ob inde nos Guttier Uelaz, Assur Uelasquiz, Ouecco Ouequiz, Uelasco Assuriz, Gundisalu Assuriz et Uellite Adulfizi, uobis Aloitus abba uel collegio fratrum Sanctorum Facundi et Primitiui, facimus uobis cartulam confirmacionis de ipsa medietate et illa racione quam habemus in *Uilla Adda* ut stet semper intemerata post partem ecclesie uestre. Et nullus ex nobis sit uel aliquis ex progenie nostra qui uobis ibidem inquietare audeat uel aliquam disturbacionem faciat, sed semper in uestro adiutorio stemus et in uestra ueritate et nullus ex nobis uestrum hominem colligat.

Etiam et nos fratres similiter uobis facimus. Et si aliquis ex nobis aut ex filiis uel neptis siue semine obierit, quomodo tornet se sua ratione sine aliqua inquietacione ad Domnos Sanctos. Et si aliquis ex nobis aut ex filiis uel de nostris neptis aut ex progenie hoc decretum uiolauerit, quomodo tornet se illa uilla tota a Sancto Facundo quomodo eam testauit Rodrico Rodriquiz, et qui in comtemptione miserit pariat a uoce Sancti Facundi in auri libras centum. Et si aliquis ipsa hereditate uobis inquietauerit, quomodo auctorizemus uobis nos ipsa hereditate aut nos aut filii nostri aut neptis uel progenie nostra. Si quis uero, quod fieri minime credimus, aliquis homo contra hunc factum nostrum adisrumpendum uenerit, et nos in concilio auctorizare non ualuerimus, quomodo demus uobis alia tale uilla in simili loco. Et si nos quod sursum resonat quomodo pariamus uobis uel uoci uestre X^a millia solidos de argento et compleamus quod scriptum est et hanc scripturam in cunctis obtineat firmitatis. Facta carta agnicionis uel confirmacionis II° idus ianuarii, era MLXLV. Nos Guttier Uelaz, Ansur Uelasquiz, Ouecco Ouequiz, Uelasco Ansuriz, Gunsaluo Ansuriz et Uellit Adulfiz in hanc scripturam quam fieri elegimus et relegendo cognouimus manus nostras roborauimus [*seis signos*]. Renante rege Fredinando et Sanzia regina in Legione qui et confirmant. Mirus palentinus episcopus cf., Diacus episcopus astoricensis cf., Petrus Pelaiz armiger regis cf., Guttier Garediz maior-domus cf., Guttier Afonso comes cf., Flaino Fernandiz comes cf., Gomiz Diaz comes cf., Adefonso Munniz comes cf., Petro Diaz comes cf.; Pro tes. Nunno, Citi, Domenico, Uelliti, Iohannes tes. tes.; Sendinus clericus notuit [*signo*].

DOCUMENTO N.º XXIV

1057 diciembre 27 (“VI kalendas ianuarías, era ML XL V”)

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VII, Escritura XII, fol. 152r, 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 228, n.º 988; Hay original en el A.H.N. catalogado por Vignau con el n.º 537.

FELES PETRIZ Y SUS HIJOS VENDEN
A VERMUDO VELAZ UNA VILLA

Uendicio de *Barrellos* facta a Uermudo Uelaz.

Feles Petriz y sus hijos, Miguel, Xabe, Salvador y Juan, venden a Vermudo Velaz una villa en el territorio de León, junto al río “Curonio”, en el lugar llamado “Barrellos Sanctos”, que llaman “Sanc-tarum Iuxte et Rufine”. Al referirse al precio se dice textualmente: “Et accepimus de uobis in precio C^m solidos de argento de fidiatura mentita que nobis lexastis...”¹.

DOCUMENTO N.º XXV

1059 octubre 1 (“Ipsas kalendas octubris, era MLXXXVII”)

EL REY FERNANDO I CAMBIA A FRONILDE GUTIERRES
Y A SUS HIJOS LA MITAD DE CASTRO AUAIUB
POR UALDESALZE

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. II, Escritura LXXXVIII, fol. 55v, 2.ª col. y fol. 56r, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 15, n.º 48.

Carta que fecit Fredenando rex, a Fronildi Guterriz, de *Castro Uau*.

Ad multis manet scitum eo quod Pelegius Rodriquiz, comes plurimos habuit filios inter quos fuit unus nomine Fernando qui desponsauit filiam de comite domino Monnio Rudriquiz, per iussionem principis domini Adefonsi, statuto et definito tempore secundum consuetudinem quod lex gotica dicit, qualiter nuptias ediset cum filiam ipsius ducis, et noluit accipere eam. Ideo uenerunt in presentiam ipsius regis parentes sponse. Tunc rex iussit ut acciperet suam sponsam ipse Fredenandus aut faceret quod lex iuberet. Qui noluit

1. En el original es más completa la fórmula usada: “que lexauit a tiui Feles Petrizi, de fidiatura que mentisti de tuo filio Migael Feles et ouisti me a dare centum solidos de argento pro inde posuisti istas hereditates in cartula...”.

accomodare iussionem principis, neque per iudicium re uoluit iudicare, nec suam sponsam uoluit accipere. Sed habuit consilium iniquum et ars callida et fugiuit cum filia de comite Sanzio Gomez coniermana de ipso rege, et rebellauit cum ea et cum ipsa terra qui iam tenebat de dato de ipso rege, et cum eo mater sua domina Gotina, et pro inde deiecit illum rex domino Adefonso et accepit omnes suas hereditates que habebat diuisas inter suos germanos secundum quod lex gotica dicit in libro II, titulo primo, sententia VI, de illos qui contra principem aut patriam insolentes existunt, et sicut in hac sententia dicit de talibus fraudulentis hominibus faciendi rex de eorum facultates quidquid uoluerit, uel dare ex inde quidquid elegerit in sue potestatis consistat arbitrium. Pro hac sententia et alias de eodem libro III, ubi dicit de diuorciis nuptiarum et discidio sponsarum aprehendit supradictus rex omnes hereditates ipsius Fredenandi, unde euenit illi in diuisione uilla quem dicunt *Castro Auaiub* in terre et germana sua Fronili Pelaiz, et omnes suas hereditates que fuerunt de ipso iam dicto Fernando Pelaiz, edit eas supra factus ad germano suo domino Ordonio etiam ad Fernando Flainiz, qui erant cognati de ipso Fredenando tiranno. Post multorum curricula annorum accidit intentio inter Fronili Pelaiz, et suprinas suas Onnega Gomez, et Iusta Fernandiz, in presencia domini Fredenandi regis et multorum bene natorum filii qui erant de concilio legionensi petebat domina Fronili ad eas hereditates matris sue domine Gotine, et ille dicebant quia tenebant in pignora pro hereditates de Fernando Pelaez, tius earum. Ad hec ipsa domina Fronili econtrario omni coram multitudine palacii diulgauit eo quod ipsas hereditates reliquerat sibi illas uir suus dominus Ordonius ex dato domini Adefonsi regis sicut superius dictum est.

In nomine Domini Fredenandus rex et Sancia regina tibi Fronili Guterriz, et filii tuis Uermudo, Monnio et Xemena facimus uobis cartula contramutacionis de ipsa uilla iam supra dicta *Castro Auaiub* medietate ex ea cum omnibus aprestacionibus suis in ripa fluminis *Ceia* et pro inde damus uobis illa pro que accepimus de uos alia uilla quem dicunt *Ualdesalze* quem tu accepisti in annupcias omnia que abuerisque accepimus firmiter teneat. Sub die quod est ipsas kalendas octobris, era MLXXXVII. Si quis tamen quod fieri non credimus aliquis uenerit ad confringendum hanc contramutacionis cartam uel uenerimus quomodo pariamus uel pariat ipsa uilla duplata et insuper d. solidos. Fredenandus rex in hanc cartulam contramutacionis quem fieri elegi manu mea confirmo [*signa*]. Sancia regina cf., Aloitus episcopus legionensis cf., Sanzio Ordoniz cf., Uellit Petriz cf., Annaia Uelaz cf., Ordonio Pelaiz cf., Petro Gunsaluiz, armiger regis, cf., Froila Uermuiz cf., Uellit Egareiz, qui est maiorinus, cf., Diaco Sanziz cf., Munio Nunniz cf., Sendamiro cognomento qui notuit [*signo*].

DOCUMENTO N.º XXVI

1063 julio 29 ("IIII kalendas augusti, era MCI")

PLEITO ENTRE XEMENO PETRIZ
Y EL ABAD DE SAHAGUN GONZALO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. II, Escritura CLXV, fol. 73v, 1.ª y 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 235, n.º 1019; Ed. Escalona (*Historia de Sahagún*, pág. 468), al parecer, del original que no se conserva.

Carta agnicionis de *Guuara* de Xemeno Petriz.

Notum die IIIª feria XI kalendas februarias, era millessima centesima prima. Orta fuit intemptio inter domno Gundisalu abbate de Domnos Sanctos et Xemeno Petriz qui tenebat mandacione de rege domno Fredinando super uilla quam uocitant Iuura. Pulsabat Xemeno Petriz et dicebat quia ipsa uilla debebat esse de rege et dicebant, de parte de Sancto Facundo, quia testauerat eam Albaro Uelaz integra et Monnio Afonso, cum uxore sua Momadona, et filio suo Afonso Monniz, ab omni itnegritate a Sancto Facundo, cum omnia que ad eam debebat, excepto duos homines, Uiui Albariz et Xab Citiz, que dedit ipse abbas ad Xemeno Petriz, sine hereditate cum omne suum mobile. Et deuenerunt inde ad iudicantia ante rege domno Fredenando. Et iudicauit ut dedissent testimonias ex utraque parte, hic in Domnos Sanctos sicut et fecerunt. Dedit abba Saluator et Xabe et Fredinando; et dedit Xemeno Petriz Uita et Fredenando et Petro. Et sicut lex dicit unde plures et meliores iurarunt de parte de Sancto Facundo pro ipso uilla et pro sua hereditate et suos terminos quomodo in illorum testamenta resonabat quia omnia debebant esse de Sancto Facundo. Ob inde ego Xemeno Petriz, cum omni uoce regia per mandatum de rege domno Fredenando, facio placitum et annuncionem per scriptum ligabile firmitatis de tota ipsa hereditate de *iuuara* ut de isto die, si ego aut uoce de realengo aut aliquis homo inquietauerit uos pro ipsa hereditate, que pariat uobis alia tale in duplo in simili loco et de super auri talenta duo. Et hec scriptura maneat firma. Facta carta IIII kalendas augustas, era MCI. Ego Xemeno Petriz hunc scriptum robor [*signo*] o. Uita Famitiz cf., Sonna Nuniz cf., Monnio Uelasquiz cf., Nunno Sanxiz cf.; pro tes. Rodrico, Citi Xabe testes; Fructuosus notuit [*signo*].

DOCUMENTO N.º XXVII

1067 octubre 16 ("XVII kalendas nouembris, era millessima CV")

PLEITÔ ENTRE GONZALO, ABAD DE SAHAGUN,
Y MUNIO NUÑEZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. IV, Escritura LXXII, fol. 116r, 1.ª y 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 242, n.º 1050; Se conserva pergamino original en el *Archivo Histórico Nacional*, catalogado por Vignau con el n.º 559.

Annuncione de Monnio Nunniz de *Quintanella* de Iusuado.

In era millessima CV, orta fuit intencio inter Gundisaluus abba et Monnio Nunniz pro uilla uocitata *Quintanellas* de Iusuado, tenentes et possidentes ea in cimterio Sanctorum Facundi et Primitiui in *Domnos Sanctos* per suum testamentum. Surrexit Monnio Nunniz et tulit illam illis inuitus absque saione et iudice, sine lege et ueritate. Tunc fecerunt querimonia ipse abba domnus Gundisaluus et omnem congregationem ipsius in *Legione* ante conspectu gloriosissimi principis Adefonsi. Iussit illis dare iudice nomine Petro Gonzaluz et saione nomine Petro. Et fecerunt Nunno Petriz petere de uoce Ecclesie et Monnio respondente in uoce de Monio Nunniz, sicut in illis placitibus resonat, postremo uero dederunt testamentum ipsius superius dicte atque relatus, una de Oueto et aliarum multarum scripturarum testimonium iudicum, ante predicto rege et eius iudicibus, et inuenerunt in *Iudicum*, libro secundo, titulo IIIº, sententia IIIª, de inuestiganda iusticia sic dicit: "Quia in duobus testibus quos prisca legum sanxit auctoritas debet firmare iudicius". Et alia sententia in titulo Vº, sententia VIIª, Quis iudex iustus. Et in titulo I, sententia Vª, Ut nulla res ab alio possessa absque iudicio usurpet. Tunc elegerunt iudices Petro Gunsaluz et alii multi per istis sententiae ut dedisset ille abba domnus Gundisaluus sacramentum cum testamentum ipsius et suis testimoniis hic in *Legione* intus muro in Ecclesia Sancte Marie sedis legionensis, cum duarum testium et restituisset atque pariasset Monnio Munniz illa uilla cum suas noticias in duplo. Et uenerunt sacramentum reddere IIª feria, XVII kalendas nouembris, hic in *Legione*, et uenit Monnio Nunniz illas accipere. Et accepit de Gundisaluu abbate et ille prepositus domnus Todmirus et Nunno Petriz. Dum uenerunt ad tribunas ipsius Ecclesie, timuit Monnio Nunniz omnia ista in duplo reddere et iussit cartula agnitionis facere. (I)deoque ego Monnio Nunniz facio uobis domno Gundisaluu abbate et omnio collegio fratrum Sanctorum Facundi et Primitiui de illa uilla superius dicta *Quintanellas*, de carrera que dicurrit de *Bobatella* a *Uilla Fratres* subtus carrera, secundum in

uestrum testamentum resonat, cum suis dextris et sinistris terminis et suo monasterio. Dono uobis ipsa uilla et cartula agnicionis uel concessionis seu etiam ex confirmacionis facio et neminem pretermittimus qui uobis ibidem disturbacionem facit nec inmodice. Quod si aliquis homo contra hanc cartulam agnicionis, tam ego Monnio Nunniz quam filiis aut neptis quisquis fuerit, tam de propinquis quam de extraneis, pariat uobis, qui pagina ista infringere uoluerit, ipsa uilla in duplo cum noticiis earum, et a parte regia III^{or} milia solidos argenti et hanc cartulam agnicionis sit stabilita per secula cuncta. Ego Monnio Nunniz in hac cartula agnicionis quam fieri iussi et relegendo agnoui manum roborauit [signo]. Pro tes., Citi, Belliti et Domenico tes.; Petrus notuit.

DOCUMENTO N.º XXVIII

1068 abril 17 ("XV kalendas maii, era MCVI")

PLEITO ENTRE JUAN ECZAZ Y BELLITO FERNANDEZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. III, Escritura LXX, fol. 88v, 2.ª col. - 89r, 1.ª col.; No hemos encontrado la reseña en Vignau.

Carta de Uellit Fernandiz a Iohanne in Eczaz in *Uilla Crexes*.

Orta fuit inter Iohanne Eczaz et Uellit Fernandiz. Uendidit Uellit Fernandiz uno solare a Iohanne Eczaz in *Uilla Crexes* et fecit ibi tappias et suo labore. Penituit se Uellit Fernandiz et contempsit ipso solare. Deuenerunt inde ad iudicium et dicebat Iohanne Eczaz quia iam expenderat ibi C solidos. Parauerunt testimonias et iussit lex ut firmasset Iohanne Eczaz suo mercato quod fecit. Et debeat pectare Uellit C solidos de argento. Ob inde ego Uellit Fernandiz facio tibi Iohanne Eczaz cartulam confirmacionis de ipso solare de *Uilla Crexes*, primo termino de filios de Garsia Monniz, secundo termino de Ecta Uita Monniz, tercio termino de Annaia Memiz, III° termino de filios de Garsia Monniz. Et accepi de te XXⁱ solidos de argento et soluisti michi C^m solidos que debebam tibi pectare. Do tibi ipso solare sicut prius dederat ab omni integritate, cum suos exitus, terris et uineis, pratis et pascuis, montes et fontes, uel cuncta omnia que ad ipso solare pertinet, ita ut de isto die ipso solare, de iure meo abraso, in tuo iure et domino sit tradito adque confirmato, tu possideas iure perpetuo uel cui tu eum dederis. Quod si ego aut aliquis homo hoc factum uoluerimus infringere, quisquis fuerit, pariat tibi uel uoci tue quod inquietauerit in duplo uel triplo a parte regia duas libras auri, et hec scriptura maneat firma. Facta carta confirmacio-

nis XV kalendas maii, era MCV. Regnante rege Adefonso in Legione. Ego Uellit Fernandiz, cum matre mea domna Infante, hunc scriptum robora [*dos signos*] mus. Pro tes., Domenico, Citi, Belliti tes.; Petrus notuit.

DOCUMENTO N.º XXIX

1073 octubre 11 ("Vº idus octobris, era MCXI")

JUICIO ENTRE CITI VELAZ Y DOMINGO QUINTILAZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VIII, Escritura XVI, fol. 203, 2.ª col. - 203v, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 254, n.º 1101.

Incartacione facta ad Annaia Uelaz de *Bustello de Xauio*.

In Dei nomine. Orta fuit intentio inter Citi Uelaz et Domenico Quintilaz, pro uno cauallo rodane, que furtauit Domenico Quintilaz, et pro inde miserunt eum in carcere in *Castro Froila*. Et pectauit pro Annaia Uelaz uno cauallo pardo ualente C^m XXⁱ solidos de argento. Et pro inde dedit sua mater Argentia sua hereditate et Domenico Quintilaz sua ratione quam habebat inter suos heredes. Damus uobis ea, Annaia Uelaz et uxori uestre Helisabet, et ipsa hereditate in *Bustello de Flauio*, iuxta aquas de Aratoi. Ipsa hereditate, quantum ibi habemus de ganantias et de comparato, totum uobis damus, cum cortes, casa, cortinales, solares, tam populatos quam pro populare, terras, uineas, pratis, pascuis, paludibus, arboribus fructuosis et infractuosis, tam domitum quam indomitum, cum cessum et recessum, ab integro. Ego Argentia, una cum filio meo Domenico, hoc scriptum a nobis factum roboramus [*dos signos entrelazados*]. Qui uero hoc uobis contradixerit quomodo pariat uobis C^m XXⁱ solidos et ipsa hereditate duplata uel triplata au quantum a uobis fuerit meliorata et a parte regis tres libras auri et hec scriptura maneat firma. Facta carta Vº idus octobris, era Mª CXI. Regnante Adefonso in Legione. Pelagius episcopus in Legione. Ego Arentia, una cum filio meo Domenico, hanc cartam a nobis factam roboramus [*dos signos entrelazados*]. Petro Ansuriz cf., Martino Afonso comes cf., Fernando Uermuiz cf.; Pro testes, Citi, Belliti, Uita tes. tes.; Ansur presbiter notuit.

DOCUMENTO N.º XXX

1073 ("Era MCXI")

CONCORDIA ENTRE SAHAGUN Y ESLONZA SOBRE MELGAR

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. II, Escritura LXX, fol. 50v, 2.ª col. - 51r, 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 17, n.º 56; Escalona: *Historia de Sahagún*, págs. 472-473.

Agnicio de infante damna Urraccha que fecit de Sancta Eugenia.

In era MCXI^a orta fuit intemptio inter fratres de Domnis Sanctis et fratribus Sancti Petri de *Eselonza* pro ecclesia parroquitana uocabulo *Sancti Mametis*, territorio *Melgare*, super amnem uocitato *Ceia*, qui fuerat diruta ab ismaelitica oste, tenentes et regentes ea fratres Sanctorum Facundi et Primitiui iuri suo absque alia aliqua (sic) inquietacione annis plusquam sunt CCCⁱⁱ. Post multum autem tempus surrexerunt fratres de Santo Petro de *Eslonza* ad inquirendum ipsam ecclesiam cum omnibus hereditatibus suis in presentia domni et gloriosissimi Adefonsi principis et gloriosissimam sorerem suam domna Urraca et omnes magnati palacii. Et elegerunt inde iudicio ut dedissent fratres Petri de *Eslonza* sacramentum pro ipsa ecclesia et ipsa hereditate et redintegrassent omnibus hereditatibus suis. Post ea elegerunt intra se consilium ut fecissent concamiacione fratres de Domnos Sanctos pro illa qui erat prope ipsa hereditate de omnibus suis diuisionibus Sanctorum Facundi et Primitiui. Ita et fecerunt et dederunt pro eo duobus monasteriis in territorio legionense. Nos uero fratres qui sumus Sancti Petri de *Eselonza*, annuente et consenciente domna Urraka, prolis Frdenandi imperatoris, facimus uobis cartula concamiacionis de ipsa hereditate uocabulo *Sancti Mametis*. Licet largiente lege comutacionis ordo uel concamiacionis obtineat uires, tamen opportunum est hoc pro futuris temporibus per scripture conscribere tramitem, ut et pro consecrandam memoria eius pateat series, et ea que sponte conueniut nullius, manente obstaculo, perhenniter summant uigorem. Ac per hoc bona electione alterutros conuenit ut tibi Iulianus abba, cum omni collegio Sanctorum Facundi et Primitiui, uocabulo Domnos Sanctos, faceremus cartula concamiacionis. Ego Urraka, prolis Fredenandi imperatoris, una cum fratribus Sancti Petri de *Eslonza*, de ipsa nostra ecclesia uocabulo Santi Mametis, cum omnibus suis hereditatibus ab omni integritate per suis terminis cunctis determinatus. De prima pars, uia que discurrit de Gallegellos et figet in termino de *Elena*; de secunda namque limite per amnis *Ceia* et figet in termino de *Gotos*; tercia quippe, diuisio de *Ualle Ratarii* et figet in termino de *Ualle Farcello*; quarta uero pars, de termino de *Ualle Farcello* et figet in *Ualle de Elena*. Omnia

ista hereditate, que intra ipsos terminos sunt, ab omni integritate iuris nostri, causa concamiacionis, dare deberemus quod et dedimus manifestum est, pro quo igitur, et contrario titulo concamiacionis, a uobis accepimus de ipsis monasteriis duobus, Sancti Pelagii in riuulo *Porma*, uocabulo *Uilla Burgala*, cum sua diuisione. Alio monasterio, uocabulo Sancti Uincenti, inter amnis *Porma* et *Turio*. Quas igitur hereditates, superius memoratas, a nobis utraque uoluntate in singulorum iure traslatas habendi, tenendi, possidendi, cum edificiis, uineis, silbis, pratis, pasquis, padulibus, aquis aquarumque ductilibus uel omni iure ecclesia deseruientes, pro luminaria ecclesie uestre atque stipendia pauperum uel substancia sua absque episcopali impedimento et post iure ecclesie uestre perpetuo tempore debeant uindicare et nec uendere nec donare nec modice amplius alienare presumat, sed integrum sit et intactum iuri ecclesie deseruendum. Quod si forte, quod fieri minime credimus, contra hunc nostrum factum uenire temptauerit, primitus iudicium Dei incurrat et a sacro sancto altario efficiatur extraneus et sicut Datan et Abiron uiuus in infernum descendant et cum Iuda Scarioth participium sumat. Et insuper inferat uobis auri libras quinquies binas et nec quoque hanc scriptionem irrumpere permitatur. Ego iam suprataxata Urracca hanc scriptionem fieri elegi et signaui [*monograma*].

DOCUMENTO N.º XXXI

1089 noviembre 24 ("VIII kalendas decembris, era MCXXVII")

PLEITO ENTRE FACUNDO XAPIZ Y SU MADRE MAYOR

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. II, Escritura CLV, fol. 71v, 1.ª y 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 279, n.º 1214.

Agnicio que fecit Facundo Xapiz a matre sua Maior in *Mafmutes*.

Orta fuit intentio inter Facundi Xapiz et matre sua domna Maior quia nolebat eam recipere nec in hereditate nec in facultate quam adquiserat cum uiro suo Xape Filaliz. Iudicaueruntque eis ut dedisset ad illam in *Mafmutes* a parte solares. Primo solare que fuit de Albaro Seueriz, et illo que fuit de Domenico Armentariz, et illo de Iohanne Citiz. Do tibi mater mea istos solares sum tota omnia que ad eos pertinet intus et foris, cum omne mobile, cum terris et uineis, pratis et pasquis, uel quantum ad prestitum hominis in ipsos solares utile uidetur aut indicatur. Totum uobis ab integro concedo ita ut de isto die habeatis potestatem habendi, donandi, uendendi, testandi uel contramutandi aut quod uestra extiterit faciendi. Quod si aliquis contra hunc meum factum uenerit ad irrumpendum, quis-

quis fuerit, qui talia conmiserit, pariat uobis ipsa hereditate duplata uel triplata et a parte regia de solidos et hec carta sit semper firma. Facta scriptura VIII kalendas decembris, era MCXVII. Ego Facundo Xapez hunc scriptum roboro [*dos signos*]. Regnante rege Adefonso in Toletis. Bernardus archiepiscopus toletanus cf., Petrus episcopus legionensis cf., Diacus abbas in Sancto Facundo, Monnio Afonso cf., Petro Sarrazin cf., Diaco Citiz cf., Petro Anaiaz cf., Domenico Nuniz cf., Petro Uincentiz cf.; Pelagius notuit.

DOCUMENTO N.º XXXII

1090 septiembre 7 ("VII idus setembris, era qua supra -MCXXVIII-")

PLEITO ENTRE EL ABAD DIEGO
Y LOS CONDES PETRO Y MARTINO SOBRE "FONTECLLAS"

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. I, Escritura LXVII, fol. 23r, 1.ª y 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 282, n.º 1228; Existe original, catalogado por Vignau con el n.º 634 y editado por Escalona: *Historia de Sahagún*, páginas 487-488.

Altergatio que habuit Diacus abbas cum comite Petro et comite Martius super Faustexellas.

In era MCXXVII. Orta fuit intentio inter comite domno petro et comite domno Martino cum domno Diaco abbate et fratribus Sancti Facundi pro medietate de uilla uocabulo Fontezellas, que dederat Comite Monnio Adefonso pro remedium anime sue monasterio Sancti Facundi cuius memoria sit in benedictione, et pro alia media uilla que nuncupant Santi Romani, que habuit comitissa domina Mamadona de incartacione uiri sui comite Monnio Adefonso et tradidit illam post partem ecclesie Sancti Facundi secundum quod in sua cartula resonat, et pro alias duas uillas que uocitant *Gordaliza* et *Uallecello*. Asserebant namque pro ipsa nominata uilla Fontezellas eo quod non dedisset eam comite Munnio Adefonso post partem ecclesie Sancti Facundi. Tunc uenerunt in presentia domni Adefonsi regis et iussit rex perquisitionem inde facere. Et inuenerunt perquisitionem ueridicam eo quod comite Monino Adefonso reliquisset illam seruire post partem ecclesie Sancti Facundi. Et fecerunt inter se abbas et comites, pro ipsa hereditate, confectam et dederunt fratres Sancti Facundi ad ipsos comites XXⁱ homines cum suos solares in uilla Sancti Romani et dimiserunt monasterium Sancti Iohannis in *Uilla Phatim* quod inquirebant per cartulam agnitionis et fecerunt inter se comites et fratres pactum ligabile ut amplius non inquirent de hereditate de comite Monnio Adefonso neque fratres ad ipsos usque in perpetuum. In nomine Sancte et Indiuidue Trinitatis, ego Petrus comes, una cum uxore mea Eilo, et Martinus comes, una cum filiis meis, facimus uobis patronis nostris Sanctorum Facundi et

Primitiui nec non et Diaco abbati cartulam donacionis uel confirmacionis de ipsas uillas supra nominatas Sancti Romani, et de illa medietate de *Fontezellas*, de *Gordaliza* etiam et de *Uallezello*, ut amplius uobis ibidem nullam disturbacionem faciamus neque nos neque in seculum et in cuncta secula. Si quis uero, quod minime credimus, hanc confirmacionem nostram uel donacionem infringere conauerit, tam nos quam filii nostri uel quislibet ex propinquis nostris, quomodo pariat aliut simile tale quantum in cartula resonat in duplo uel triplo et insuper pro damna secularia auri libras centum. Facta cartula testamenti VII° idus setembris, era qua supra. Ego Petrus comes et martinus comes in hanc placitum confirmacionis uel corroboracionis quam fieri iussimus et relegendo audiuimus signum facimus [*dos signos*]. Regnante rege Adefonso et Constancia regina in Toletto et in Legione [*Monograma*]. Petro Gunsaluiz armiger regis cf., Petrus episcopus legionensis cf., Raimundus episcopus palentinus cf., Gomiz episcopus Burgensis cf., Ausmundus episcopus astoricensis cf., Diaco Citiz maiorinus regis cf., Martino Flainz comes cf., Froila Diaz comes cf., Fernandus Diaz comes cf., Garsias comes cf., Monnio Uelasquiz cf., Nunno Moniz cf., Tel Diaz maiorinus Castelle cf., Uermudo Rodriquiz cf., Monnio Rodriquiz cf., Sunna Monniz cf.; Petrus, Martinus, Uermudo, Domenicus, Iohanes, Citi tes.; Romanus notuit et confirmat.

DOCUMENTO N.º XXXIII

1091 agosto 5 ("Nonas augusti, era MCXXVIII")

PLEITO ENTRE DIEGO, ABAD DE SAHAGUN,
Y LOS HOMBRES DE VILLAVICENCIO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VI, Escritura XLVII, fol. 159, 2.ª col. - 159v, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 286, n.º 1242.

Altératio de comite Martino super *Uilla Uincenti* et de suo foro.

Orta fuit contemptio inter abbate et seniores de *Dominis Sanctis*, uidelicet Diacus abbas, contra homines de *Uilla Uincenti*, in era MCXXVIII et quod nonas agusti. Surrexit comes Martinus, prolis Flainiz, in uoce de homines iam supradictos, contra abbatem supra taxatum, in assercione et contemptione ante regem dominum Adefonsum in *Castro Froila*, unde deuenerunt ad iudicium et iudicauit rex ut dedissent iuramentum duos scilicet homines cum suo testamento et iurassent ipsa uilla ab omni integritate post partem *Sancti Facundi*. Et uenit senior de claustra, Gunzalbus nomine, cum homines, ad definitum diem ut iurassent in ecclesia *Sancti Martini* nomi-

nata. Et illi contrarii similiter uenerunt. Contenderunt a mane usque a solis occasu et iam tenebrescente nocte cognouerunt se illi homines quod menciebant et noluerunt recipere iuramentum. In altero die uenerunt illi homines ad pedes domini Didaci abbatis misericordiam postulantes ut non extraniasset illos de illa uilla. Et ille, pietate motus, iussit eos ibidem habitare et posuit eis foro cum quo uiuant et cum quo seruiant abbati *Sancti Facundi* cunctis diebus tam illi quam filiis et filiabus suis. Si quis uero, ab hodierno die postquam hec scriptura facta est, ex illi hominibus uoluerit ire ad alium locum cum omni hereditate sua que nunc habet, pergat medio die quocumque uoluerit, extra solares et ortos et ferreines et areas. Etsi de hodie die aliquid conparauerint, planctauerint seu ganauerint, medietate dimittant in solare et cum medietate pergant ubicumque uoluerint usque in nonum diem. Et ad laborem domini sui ponant XII^m dies in omni anno. De manaria quippe medietate ad *Sanctum Facundum*, medietatem uero ad suas gentes. De nuntio autem filius de ipso homine qui mortuus fuerit habeat eum quanto tempore fuerit de *Sancto Facundo* et si ad alium dominum ire uoluerit, tornet ipsum nuntium ad dominum abbatem. Homicidium si quis fecerit, pariat C^m solidos. Stuprum autem si contigerti, nichil pariat. In fossato non pergant. Si quis tamen hanc scripturam quam inter nos fecimus infringere uoluerit et qua parte fuerit confracta, pariat d^{os} solidos de argento. Diacus abas in hanc scripturam roborem inieci [*signo*]. Nos omnes homines de *Uilla Uincenti*, in hanc cartulam quam fieri postulauimus, manus nostra [*siete signos enlazados*] s. Regnante Adefonso rege una cum Constantia regina in Toletto et in Legione et in Castella. Et ut confortarentur corda ipsorum hominum et habitarent securi in uilla illa, iussi ego Diacus abbas pro confectatione dare illis qui indigebant hoc quod modo legitur adiutorium. Ad Uela qui erat cecus X solidos de argento; a Michael cum sua matre alios X^m; ad Antonino et a sua matre uno potro; a Beato alio potro. Antoninus cf., Michael cf., Martinus cf., Uela cf.; Citi tes.; Annaia tes., Belliti tes.; Martinus qui notuit.

DOCUMENTO N.º XXXIV

1091 septiembre 24 ("VIII kalendas octobris, era MCXXVIII")

JUICIO ENTRE DOM PEDRO DE SAHAGUN
Y ANAYA ECTAZ Y OTROS*Becerro Gótico de Sahagún I*, Lib. VIII, Escritura XXXVI, fol. 207, 1.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 287, n.º 1245.Agnicio de hereditate de *Telliatello*.

A multis quidem notum est et a plerisque cognitum manet, eo quod dedit Stephano Ouequiz et Uermudo Ouequiz una uinea a Sacto Salvatore, pro remedio animarum suarum, uilla quam uocitant *Telliatello*, iuxta lacuna *Ezebrera*, de prima parte terra de Annaia Stephaniz, de secunda terra de Annaia Pelaiz, de tercia uinea de *Sancto Salvatore*, de IIIª uero carrera que discurrit a *Melgarelios* et alia carrera que discurrat a *Uilla Cisla*. Surrexit autem Annaia Ectaz et Michael Garciaz et Iohanne Ectaz, et habuerunt iudicium pro ipsa uinea cum seniore domino Petro qui regebat elemosinam *Sancti Facundi*, et cognouerunt se in ueritate quia demandabant quod non erat rectum, et fecerunt inde placitum. Ob inde nos supra nominati Stephano Ouequiz et Annaia Ectaz et Michael Garciaz et Iohanne Ectaz facimus uobis, domino Petro, textum corroboracionis de ipsa uinea ut stet confirmata post partem *Sancti Saluatoris* usque in perpetuum. Si quis uero, quod minime credimus, hanc scripturam nostram uiolare uoluerit, quomodo pariat alia uinea simili tale in limite et insuper in cauto XXXªVº solidos de argento. Facta carta VIIIº kalendas octobris, era Mª CXX VIII. Ego Stephano Ouequiz, Uermudo Ouequiz, Annaia Ectaz, Micael Garciaz et Iohanne Ectaz hoc scriptum a nobis factum roboramus [*cinco signos enlazados*]. Regnante rege Adefonso in Toletu. Petro Gunsaluiz amiger regis cf., Bernardus archiscopus toletanus cf., Petrus episcopus legionensis cf., Pelagius Uiuas maiorinus in Graliale; Citi tes., Belliti tes., Iohanne tes.; Romanus notuit.

DOCUMENTO N.º XXXV

1092 noviembre 26 ("VI kalendas decembris, era MCXXX")

PLEITO ENTRE EL ABAD DE SAHAGUN
Y LOS INFANZONES DE VAL DE FREXENO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. III, Escritura V, fol. 74r, 1.ª y 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 291, n.º 1261.

Agnicionis carta de *Uilla Donna Matre* in *Ual de Frexeno*.

In era MCXXX et quod VIº kalendas decembris. Orta fuit contemptio inter abbate de Domnis Sanctis et infanzones de *Ual de Frexeno* super terminos de *Uilla Donna Matre*. Et ex hac contemptione uenerunt ante rege domno Adefoso et iussit rex ut ueniret Pelagius Domenquiz ad ipsas uillas et perquireret ueritatem inter ipsos homines quantum potuisset per exquisicionem aliorum hominum. Et uenit ipse in supradictas uillas iussitque suo saioni Citi Recemiriz figere terminos ubi uidebatur esse conueniens locus utrisque. Et positis terminis uenerunt homines de *Ualle de Fraxino* et ruperunt terminos ingredientes hereditatem Sancti Facundi de *Uilla Donna Matre*. Igitur post hec surrexit Petrus Stephaniz de claustro Sancti Facundi ut posset adquirere ueritatem cum illis infanzonibus de irruptis terminis. Sed cum inter se multa iurgia habesent et multas contemptiones quid multa, cognouit ille homo se qui disruperat terminos Sanctius nomine quod male fecisset. Et nolens aliam habere contemptionem ingressus est manibus domni Petri monachi cum sua hereditate et suo ganato uidentibus cunctis qui erant in concilio. Nunc autem ego Sancius iam dictus propter terminos quos franxi, agnoscens me culpabilem esse, ad partem Sancti Facundi, et nolens aliam litem seu aliam contemptionem inmitere, facio cartulam supra taxato Sancto de mea hereditate et de meo ganato non inuitus sed spontanea uoluntate, ita ut ab hodierno die sit in iure illius Sancti et per cuncta secula habeat stabilitate in ipso loco. Quod si aliquis homo uenerit ut disrunpat hanc scripturam qua ego facio, tam ex mea parte quam ex aliena, pariat solidos de argento et ipsa hereditate duplata uel triplata ad parte Sancti Facundi. Facta carta era qua supra et quod IIIº kalendas decembris. Ego Sancius in hanc cartulam quam fieri iussi manu mea roborem inieci [*signo*]. Petrus episcopus legionensis cf., Martinus comes prolis Flainz cf., Carsia cf., Petriz cf., Citi Nunniz cf., Petrus Nunniz cf.; Celemen tes., Armenario tes., Martino tes.; Martinus qui notuit.

DOCUMENTO N.º XXXVI

1093 enero 4 ("II nonas ianuarii, era MCXXXI")

PLEITO ENTRE SAHAGUN Y CITI DIAZ,
NEPZANO BERMUDEZ Y OTROS

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. IV, Escritura LXXIII, fol. 116v, 2.ª col. - 117r, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 292, n.º 1262.

Carta de *Quintanella de Asturias*.

Horta fuit de *Sancta Maria de Subpenna* contemptio inter abbatem domnum Diacum de Domnos Sanctos et infanzones, scilicet Citi Diaz et sua mulier nomine Fronilda, Nepzano Bermuiz et sua mulier nomine Maior materque earum mulierum Xemena, super hereditatem que fuerat de Fernando Petriz. Deciebat abbas sibi esse data cum ceteris fratribus in supra dicto loco conmorantibus per testamento ab ipso milite iam dicto et deberi haberi ab integro sicut ipse dederat. Cui e contrario respondebant supradicti infanzones se uerum dicere quia ita iusserat scribere sed integrum hereditatem non deberi haberi quia in pignora tenebantur ipsi partem ipsius hereditatis dicendo pro eo quod mater ipsius Fredenandi leuasset eis ganatum suum fugiendo cum marito. Ex qua contemptione conuenerunt ante rege domno Adefonsum et iussit rex darent utraque bastonarii qui pugnantes ex qua parte qui cecidisset dimisisset iam dicta hereditatem. Accepto itaque hoc iudicium noluerunt litigare sed fecerunt inter se conuenientia. Dimisitque eis abbas ipsam hereditatem et donauerunt ipsis alteram. Pro *Uilla Noua* et pro *Morales*, que eis dimisit, dederunt ipsi porcionem suam integram quod habebant in *Quintanella*; et pro honc quod in *Asturias* et ipsi porcionem quam habebant in *Sancta Maria* et in alia uilla que dicitur *Subpenna* dederunt. Sed hoc interposuerunt ut *Sancta Maria* et *Subpenna* teneat domna Xemena in uita sua et non uendat eas neque donet. Post obitum uero reddat eas ad Sanctum Facundum cum omnia prestancia que in eas inuenta fuerit. Unde et fecerunt inter se stabilitatem firmitudinis ut ex qua parte fuerit disrupta hanc conmutationem, pariat ad partem alterius qui non diripuit mille solidos de argento. Facta cartula conmutacionis II° nonas ianuarii, era MC^a XXXI. Diacus abba in hanc scripturam manu mea [*signo*]. Et nos iam dicti Citi Diaz et sua mulier, Nepzano Uermuiz et sua mulier, et domna Xemena mater earum mulierum similiter roboramus manibus nostris [*cinco signos enlazados*]. Pro tes., Citi, Bellini, Anaia tes.

DOCUMENTO N.º XXXVII

1093 diciembre 27 ("VI kalendas ianuarii, era MCXXI")

PLEITO ENTRE JUAN, HIJO DE HERMENEGILDO,
Y EL MONASTERIO DE SAHAGUN

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. IV, Escritura LXXIII, fol. 116r, 2.ª col. - 116v, 1.ª y 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 294, n.º 1271.

Carta de Iohanne Ermeildiz de *Quintanella de Iusuado*.

Procul dubio sciunt plerisque quod abbas Sancti Facundi Diacus uidelicet dederit uillam uocitatam *Quintanella de Iusuado* ad regendum Iohanni prolis Ermenegildi, ut seruisset sine ulla contaminacione seu tarditate abbati supra scripto et fratribus eiusdem monasterii. Sed ipse correptus furoris uegordia factus est rebellis qui debuerat esse humilis. Nam quadam die super ueniente in uilla ipsa Iohanne Ferrandiz monachus, qui erat claustralis claustrum Santi Facundi, ut comederet ibi panem tam ipse quam et qui cum ipso erat, occurrit ei obuiam supradictus Iohannes Ermeildiz, non aperiendo ianuam sed potius claudendo atque iurando quod intra domum que erat Sancti Facundi non intraret hisdem Iohannes neque alter qui monasterii suprataxati, quia non erat iam, ut ipse dicebat, sub iure abbatis seu fratrum eiusdem cenobii neque curtem in quam stabat. Ad quem superbum concurrerunt alii superbi cum gladiis, pater illius uidelicet, ipseque Iohannes rebellis accepit similiter gladium ut percuteret monachum, si intrare uoluisset ui. Sed Domino iuuante et monachus intrauit mortemque euasit et curtem post partem monasterii reparauit. Ob quam causam debuerunt simul parere mille solidos de argento ad abbatem domnum Diacum. Sed non habentibus unde omnia potuissent reddere, deberunt quecumque habere poterant, tam in hereditate quam etiam in ganato rogando atque dicendo: Ego quidem Ermegildus Citiz, una cum uxore mea, et ego Iohannes filius eius, una cum fratribus et sororibus meis, facimus cartulam de omni hereditate nostra pro calumpnia supra dicta ad Sanctum Facundum et tibi domnum Diacum abbatem u(t) cunctis temporibus sit subiecta iure Sancti Facundi. Sed interposuit domnus Abbas pro misericordia ut teneamus eam hereditatem nos in nostro iure quandiu fuerimus sub iure Sancti Facundi tam nos quam etiam et filiis filiabusque nostris atque nepotibus. Quod si discedere uoluerimus quicumque fuerint ex nostris ut careant ilici penitus omnem illam hereditatem. Et si quis ex nostra parte uel ab extranea, quod fieri ultra non credimus, conauerit infringere hanc scripturam seu hanc hereditatem, mandamus ut post partem Sancti Facundi pariat mille solidos et post partem regis alios mille solidos de argento. Facta scriptura firmitu-

dinis VI kalendas Ianuarii, era MC^a XXXI. Regnante Adefonso principe in Toletis et in Legionis. Nos supra dicti Ermegildus Citiz et uxor mea et Iohannes filius meus cum ceteris filiis filiabusque in hunc scriptum manus nostra [*seis signos enlazados*] s. Bernardus archiepiscopus toletanus cf., Petrus episcopus legionensis cf., Raimundus episcopus palentinus cf., Petrus comes cf., Martinus comes cf., Pelagio Uellitiz cf.; por tes. Adrianus cf., Iohanne Uitaz cf., Anaia tes., Citi tes., Belliti tes.; Martinus notuit [*monograma*].

DOCUMENTO N.º XXXVIII

1094 febrero 17 ("XIIIº kalendas marcii, era MCXXII")

PLEITO ENTRE SAHAGUN Y VELA PELAEZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. V, Escritura XVII, fol. 127r, 1.ª y 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 295, n.º 1275.

Agnicio de *Defesa* et de ecclesia et hereditate in *Uilla Donuascon*.

In era MCXXXII, XIIIº kalendas marcii, orta fuit intentio inter domnum Diacum abbatem Sancti Facundi et Uela Pelaiz pro una uilla uocabulo *Defesa* quam dederat Fernandus Petriz monasterio Sancti Petri pro remedio anime sue et uendidit eam ad Pelagium Domenquiz. Tunc uenit ipse abbas in presentiam regis Adefonsi et iudicauit ipse rex ut pariaset illam Sancti Facundi quia non poterat eam pariare. Ideoque ego Uela Pelaiz, una cum uxore mea Marina Suariz, pro ipsa nominata uilla *Defesa* concedo uobis meam diuisam quam habeo de matre mea in *Uilla Don Uascon*, cum suis homines populos, terris et uineis, tam de mea hereditate quam etiam de meas comparaciones ab integro uobis concedo quantum in ipsa uilla habeo, exitus, pratis pauscuis, fontes, aquis aquarum cum aqua ductibus earum, cessum uel regressum. Si quis uero hanc cartulam placiti huius uiolare presumpserit, tam ego quam uxor mea uel filiis meis aut propinquis seu extraneis, quomodo pariat quantum in cartula resonat in tali uilla in duplo uel triplo et in super, pro dampna secularia, inferat auri libras centum. Ego Uela Pelaiz una cum uxore mea in hunc placitum roborem inieci [*dos monogramas*]. Factum hunc placitum in presentia comitis Petri et aliorum multorum. Bernardus archiepiscopus toletanus cf., Petrus episcopus legionensis cf., Comiz episcopus burgensis cf.; Citi tes., Uellitiz tes., Ramiro tes.; Romanus notuit et cf.

DOCUMENTO N.º XXXIX

1094 noviembre 28 ("IV kalendas decembris, era MCXXXII")

PLEITO ENTRE DIEGO, ABAD DE SAHAGUN,
Y LOS HOMBRES DE UILLAVICENCIO

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VI, Escritura XLVIII, fol. 158v, 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 217, n.º 1285.

Agnicio de corte de *Uilla Uincenti*.

Orta fuit intentio inter dominum Diacum abbatem *Sancti Facundi* et inter homines de *Uilla Uincentio*, ex quibus unus Citi Annaiaz demandabat unam unam (sic) cortem quam comparauerat de Galind Citiz. Nunc autem ego Diacus abbas, pro argento quod demandabat Citi Annaiaz a Galind Citiz, facio ei cartulam de ipsa corte ut tenat eam in uita sua et seruiat *Sancto Facundo*, post obitum uero eius ipsa corte ueniat post partem *Sancti Facundi*. Facto placito III° kalendas decembris, era MCXXXII. Ego Diacus abbas hoc placitum cf. [signo] et insuper dico ut qui eam in diebus eius retemptauerit pariat XXX^u solidos de argento. Regnante Adefonso rege in Toletto. Citi tes., Belliti tes., Iohannes tes; Romanus notuit.

DOCUMENTO N.º XL

1095 marzo ("Era MCXXXIII, mense marcio")

PLACITO ENTRE LOS HOMBRES DE SAHAGUN, DE VILLA
MOFOL, DE TRIANOS, DE VILLA NUEVA Y LOS HOMBRES
DE VILLA PEZENNIN Y DE VILLA MEZEROH

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. IV, Escritura XXVI, fol. 103v, 1.ª y 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 301, n.º 1305.

Placitum de homines de *Cauto* et de *Trianos* de illas infantas.

In era MCXXXIII, mense marcio, orta fuit intentio inter homines de *Sancto Facundo*, et homines de illas infantas de uillas quas uocitant *Uilla Mofol* et *Trianus* et *Uilla Noua*, contra illos de *Uilla Pezennim* et *Uilla Mezeroh*. Uenerunt inde ad iudicium ante abba domno Diaco et ante uigarios de illas infantas, Martino Fernandiz et Uermudo Uellitiz, cum suos homines, et ille abbas et suos homines, et elegerunt inter homines de *Uilla Pezenni*, et *Uilla Mezeroh*, *Cornutellos* et *Uillar*, et *Calzata* et *Palacio* et *Ripa Rubia*, cum homi-

nes de *Uilla Mofol*, de *Uilla Noua* et de *Trianus*, ut sedant amicos unus ab alios, et adiubent se in suos apellitos contra extraneos et non currat pignora inter illos. Sed si habuerit aliqua calumpnia homo de Sancto Facundo contra illos de illas infantes aliqua calumpnia, ueniant a suo maiorino et petant inde directo. Et si noluerint eis directum facere, pariant C^m solidos et iudicet illo homine per exquisicione de ueritate, et pascat suo ganato sub uno, et si aliquis pignorauerit non exeant post illum, et si leuauerit eam per torto duplent illa et suo cauto, et si per directo fuerit leuata illo pariat qui noluit illo iudicare. Et qui istum placitum infringere uoluerit, pariat istos C^m solidos et placitum istum sit firmum. Nos de *Uilla Mofol* et de *Uilla Noua* et de *Trianus*, in hunc placitum manus nostras [*signos*] roborem iniecimus. Monnio presbiter qui notuit et signum fecit [*signo*].

DOCUMENTO N.º XLI

1096 mayo 3 ("V nonas maii, era MCXXXIII")

PLEITO ENTRE VISTREMIRO Y DOMINGO LEPRINIZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. VI, Escritura LXIII, fol. 163, 1.ª y 2.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 307, n.º 1334.

Carta de *Uilla Ueiga de Cisneros*.

Era MCXXXIII et quod Vº nonas maii. Orta fuit intentio inter domino Uistremiro, senior de *Sancto Facundo*, et inter Domenico Lepriniz, super una corte cum suas casas in *Uilla Ueiga de Cisneros*, tenente illa domino Uistremiro post partem *Sanctorum Facundi et Primitiui* et habente testamento de ea. Uenit Domenico Lepriniz in uoce pro sua hereditate et que erat sua ueritate et dicente domino Uistremiro quia erat ueritas de *Sancto Facundo* et super hoc acceperat ipse Domenico iam cum domino Albaro qui ante domino Uistremiro ipsam obedientiam tenuerat. Dederat iam eis iudicium Petro Ansuriz, comes, ut dedisset ipse Domenico fidiatore qui habuisset duas tanta hereditate ad illo testamento, quia dicebat ipse Domenico quia habebat auctore de ipsa hereditate et dicebat dominus Uistremirus quia non habebat. Et tenebat uoce de ipso Domenico senior suus Facundo Gutterriz. Definierunt placitum et uenerunt ad eum et non habuit auctore ipse Domenico de ipsa corte et agnouit se quia erat de *Sancto Facundo*. Ob inde ego Domenico Lepriniz cum omni uoce mea facio uobis domino Uistremiro, uel uoci de *Sancto Facundo*, placitum de ipso solare ut si ego per me aut pro gente mea aut per extranea aut per aliqua subrogata persona, uobis, pro ipso

solare, inquietauero, quomodo pariat, a uoce *Sancti Facundi*, quod inquietauero in duplo, et de super C^m solidos de argento. Regnante rege Adefonso in Toletu. Facundo Guttierriz cf., Christoualo Citiz cf., Diaco Xapiz cf.; Citi tes., Belliti tes., Iohannes tes.; Pelagius notuit.

DOCUMENTO N.º XLII

1096 diciembre 20 ("XIII kalendas ianuarii, era MCXXXIII")

VELASCO MUÑOZ, CON SUS HERMANAS Y SU SOBRINA,
CAMBIA A SAHAGUN SU PARTE EN EL MONASTERIO
DE SAELICES POR EL MONASTERIO DE SAN ANDRES

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. I, Escritura XLIX, fol. 19v, 1.ª y 2.ª col.;
Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 310, n.º 1350.

De *Sancto Felice*, de *Uilla Asper*, que fecit Uelasco Monniz, et suas germanas et sua sobrina Teresa Albariz.

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, a multis quidem notum est, et a plerisque cognitum manet eo quod erat uilla uocabulo de *Asperi* sed quia erat longe a monasterio dedit eam Iulianus abbas Monnio Uelasquiz, ut uindicaret eam et teneret in uita sua una cum uxore post mortem uero amborum reuerteretur a fratribus Sancti Facundi. Pro quo beneficio dedit Monnio Uelasquiz, simulque et uxor eius porcionem quam habebat in monasterio Sancti Felicis Iuliano abbati et Sancti Facundi. Quanto uero mortui sunt surrexerunt filii eorum et asserebant coram rege et magnatis palatii non ita esse sed per testamentum conmutacionis eam tenere. Fratres uero e contra respondebant sicut superius resonat. Rex iussit utrosque ad propriam hereditatem redire. At memorati illi confirmauerunt illud quod habebat in monasterio Sancti Felicis post partem Sancti Facundi, et acceperunt pro eo monasterium Sancti Andree. Ideoque ego Uelasco Monniz, una cum sororibus meis Urraka Monniz et Tegridia Monniz, et subrina nostra Taresa Albariz, facimus patronis nostri Sanctorum Facundi et Primitiui nec non et uobis Diaco abasti testamentum conmutacionis de nostra hereditate quam habemus de matre nostra Maria Monniz in monasterio Sancti Felicis tam populatam quam pro populare damus et concedimus uobis bis porcionem nostram ab integro cum suis exitus terris uineis pratis pacuis montinus fontibus molendinis piscariis aquis aquarum cum aqua ductibus earum. Et accepimus de uos precium alium monasterium uocabulo Sancti Andree que modo uocitant Sancte Marie in loco

predicto *Pozadurama* cum dextros et exitus, terris, et uineis, ab integro. Si quis uero hoc testamentum conmutatinois a nobis confirmatum uiolare presumpserit quomodo pariat ecclesie Sancti Facundi aliud tantum in simili loco et in super auri libras centum. Facta cartula testamenti XIII kalendas ianuarii, era MCXXXIII. Ego Uelasco Monniz, una cum sororibus meis Urraka, Tegridia, Teresia Albarriz, in hunc testamentum quem fieri iussimus signum iniecimus [*dos signos enlazados*]. Regnante Adefonso rege in Toletis et Legionis, qui et cf., Bernardus archiepiscopus toletanus cf., Petrus episcopus burgensis cf., Raimundus episcopus palentinus cf., Gomiz Gonsalviz, armiger regis cf., Petro Aassuriz comes cf., Isidoro Uellitiz cf., Menendo Fernandiz cf.; pro tes. Citi, Iohannes, Uelliti, Petro, Xabertes.; Romanus notuit.

DOCUMENTO N.º XLIII

1099 abrid 19 ("XIII kalendas maii, era MCXXXVII")

PLEITO ENTRE SAHAGUN Y JUAN CITIZ Y OTROS

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. III, Escritura LXXIII, fol. 89v, 1.ª col. - 90r, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 320, n.º 1396.

Carta de *Uilla Crexes* de Citi Iohannes et de suos heredes.

In Christi nomine et honore, sicut multi libenter sua Deo offerunt e contra alii pro ut possunt de santis locis auferunt. In era MCXXXVII, orta fuit intentio inter domnum Diacum abbatem et fratribus Sanctis Facundi cum Citi Iohannes et filiis eius, Ioanne Citiz et Pelagio Citiz, nec non Uita Iohannes et filiis eius Iohanne Saluatoriz, pro hereditate que fuit de Uellit Fernandiz et de sua matre. Asserebant namque frates eo quod Uellit Fernandiz fecerat testamentum pro remedio anime sue in monasterio Sancti Facundi de sua hereditate quam habebat uel quantum habere debebat in *Uilla Crexes* ab integro. Tunc cognouerunt se in ueritate quia testamentum habuerunt de ipsa hereditate fratres Sancti Facundi. Ideoque ego Citi Iohannes cum filiis meis, Iohanne et Pelagio, et Uita Iohannes cum filio meo Iohanne Saluatoriz, cognoscimus nos in ueritate pro ipsa hereditate et facimus scriptum a Sancto Facundo et Diaco abbati de hereditate que fuit de Uellit Fernandiz. Damus et concedimus ea pro animas nostras, cum suos exitus, terris et uineis, pratis et pascuis, uel tota sua omnia. Tamen ut teneam ego Citi Iohannes in uita mea cum filiis meis, post mortem uero meam ueniat medietatem de ipsa hereditate similiter si ante me unus ex filiis meis micrauerit medietatem ueniat; post mortem uero amborum

ab integro ueniat totum. Eo modo ego Uita Iohannes cum filio meo Iohannes Saluatoriz do quantum teneo pro anima mea de ipsa hereditate totum post partem Sancti Facundi ab integro offerimus post mortem nostram. Factum testamentum seu placitum XIII° kalendas maii, feria III^a, era qua supra. Si quis uero, tam de nobis quam de propinquis uel extraneis uel qualicumque persona, uiolare presumpserit quomodo pariat ipsam hereditatem in duplo uel triplo et mille solidos de argento. Ego citi Iohannes una cum filiis meis, Iohanne et Pelagio, et Uita Ioannes cum filio meo Iohanne Saluatoriz, in hunc testamentum manus nostras roboramus [cuatro signos] mus. Rege Adelfonso in Toletto regnante. Bernardus archiepiscopus in Toletto, Petrus episcopus legionensis cf., Raimundus episcopus palentinus cf., Petro Ansuriz comes cf., Martinus comes cf., Diaco Citiz cf.; pro tes., Citi. Uelliti, Petro tes.; Domenicus notuit.

DOCUMENTO N.º XLIV

1099 octubre 25 ("VIII kalendas nobembris, era MLXXXVIII")

GOMIZ XAPIZ, UINCENTI DANIELIZ
Y FERNANDO DERNANDIZ DONAN A SAHAGUN
UNOS SOLARES EN PATREZELLOS

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. V, Escritura V, fol. 124v, 2.ª col. - 125, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 321, n.º 1400.

Carta de illos solares de Patrezellos.

A multis quidem notum est nec non et a plerisque patet clarum, eo quod domina Monnia concessit monasterio *Sancti Facundi* pro remedio anime filii sui uilla uocabulo *Patrizellos* sicut eam habuerat iurificatam de Osorio Ermeildez, auio suo ab integro, et quidam de illis putabant se esse de benefacturia, et conuicit eos abbas *Sancti Facundi* per suum testamentum. Ideoque ego Gomiz Xapiz, et Uincenti Danieliz, et Fernando Fernandiz, agnoscimus quod superius resonat, unde in honore Domini Nostri Ihesu Christi, et in honore Sanctorum Facundi et Primitiui, nec non et domino Diaco abbati facimus textum scripture de nostros solares quos habemus in Patrizellos, idest solar de Xab Pelaiz, et de Iohane Micheliz, et sunt per termino de aqua superius de Xab Pelaiz, et de Aqua inferius de Iohane Michaeliz, de una parte de Gualit Gamarez, de alia terra de Martin Keaz, solar de Iohane Michaleiz, per termino de terra de Ansur Examiz, et de Uiui Gualit, tercias quoque de Fernando Fernandiz, per termino pleporta de Gomiz Xapiz, et de Gualit Gamariz

damus eos cum suos exitus et suo orto per termino de Daniel Abol-
gualitiz, et de Keia Bellitiz, et de Keia Sebastianiz, ab integro. Ita
tamen ut teneamus eos in uita nostra et seruiamus monasterio *Sancti*
Facundi, et post obitum nostrum si filii nostri uoluerint seruire
abbati *Sancti Facundi* teneant illos. Si autem noluerint maneant cum
suo orto ipsos solares post partem *Sancti Facundi* ab integro. Si quis
uero hunc scriptum uiolare uoluerit quomoda pariat in ipsa uilla quan-
tum in carta resonat in duplo uel triplo et insuper CCos solidos de
argento. Facta series testamenti VIIIo kalendas nobmembris, era
MCXXXVII. Regnante rege Adefonso in Toletu, et Berta regina cf.
Ego Gomiz Xabiz, et Uincenti Danieliz, et Fernando Fernandiz, hunc
scriptum roboramus [*cuatro signos enlazados*]. Bernardus Archiepis-
copus toletanus cf., Petro Ansuriz comes cf., Martino Ceiddiz, maio-
rinus in Graliare cf.; Citi tes., Belliti tes., Domenico tes., Petrus
notauit et cf.,

DOCUMENTO N.º XLV

1100 enero 25 ("VIIIº kalendas februarii, era MCXXXVIII")¹

ALFONSO VI DONA AL MONASTERIO DE SAHAGUN
EL DE SAN SALVADOR DE VILLAVERDE

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. I, Escritura XXI, fol. 10v, 1.ª y 2.ª col. - 11r,
1.ª col.; Existe un traslado autorizado del 2 de septiembre de 1500, cla-
sificado por Vignau con el n.º 48; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 21,
número 75; Ed. Escalona: *Historia de Sahagún*, pág. 499.

Testamentum regis Afonsi de *Uilla Uerde*.

Alfonso rey dona a Sahagún el "monasterium in honorem Sancti
Saluatoris dedicatum" con su uilla "que dicitur *Uilla Uerde*". El
rey explica cómo ha llegado a su poder: "quod michi accidit per
consuetudinem patrie ex sucessionem comitis Monnini Fernandiz a
patria exilio propter superbiam suam religati...".

El traslado autorizado lleva por fecha "kalendas februarii". He preferido
la fecha del Becerro, que es documento más antiguo.

DOCUMENTO N.º XLVI

1100 febrero 1¹ ("III nonarum decembris, era millessima centessima octaua decima")

FORMALIZACION DEL TESTAMENTO
DE GONZALO FERNANDEZ, HECHA POR ALFONSO VI

Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 22, n.º 76; Ed. Escalona: *Historia de Sahagún*, pág. 479; Existe original clasificado con el n.º 49 por Vignau.

Adefonsus gratia Dei Hispaniarum Imperator, omnibus Commitibus, Ducibus, Magnatibus mihi succedentibus, salutem. Noveritis me omni pietatis studio satagisse ut locum venerabilem Sactorum Facundi et Primitivi Sancte religionis cultu Deo miserante et auxiliante sublimarem quatinus qui humana erat sub potestate sepultus per me quasi a morte resuscitaretur Ecclesiastice libertati donandus. Cum que talia cogitanti miseratio Divina favisset piam que mei cordis voluntaten compleri vidissem *elegi ut post mortem meam ibi tumultus requiescerem* quantinus quem in vita nimio amore dilexi etiam defunctus foverem. Denique dum talia in corde volverem contigit quemdam de Magnatibus Palatii mei venire ad mortem Gundisalbo Ferrandiz nomine, in articulo autem mortis constitutus iussit omnem suam hereditatem eidem monasterio dari ut orationibus dei bitem militantium anime eius Dei subeniret auxilium. Abbas vero Bernardus eiusdem monasterij Pater partiens ipsam hereditatem cum eius sorore Santia nomine non fecit testamentum sicut moriens ille fieri preceperat ignarus consuetudinis terre. Quam cum Martinus Flainiz conjugij copula sibi vinxisset noluit totam hereditatem dividere quam vivens ipse sub dominio suo habuerat scilicet a Pisorica usque ad *Legionem*. Peracto ergo non grandi tempore surrexit Dominus Diacus Abbas in eodem loco et cotidie mihi sugerens quid inde fieri offendi me in *Castro Frojla* ubi cum presens esse etiam Martinus Flainiz Comes cepimus cum eo conflictum habere. Quo multa incongruenter et sine ratione confingente iudicaverunt omnes qui huic negotio intererant Petrus scilicet et Garsias comites alij que multi Nobiles debere fieri testamenutm tantum que valere quam si presente eo factum fuisset. Ideo que in nomine Patris et Filij et Spiritus Sancti, ego Gundisalvus Ferrandiz facio textum scripture pro remedio anime mee Patronis nostris Sanctis Facundo et Primitivo et Abbati domno Bernardo de hereditatibus meis quas habeo de Avijs

1. La carta real no tiene fecha y la que en ella consta es la de la muerte de Gonzalo Fernández. Escalona asigna a la carta una fecha posterior al año 1088 en razón de la intervención del Abad Don Diego I. Vignau, uniendo a esta razón la estancia del rey en Castro Froila, asigna la que he puesto en el encabezamiento.

et Parentibus meis scilicet medietatem quam habeo cum Sorore mea Domna Sancia in *villa de Ordonio* et in *Covellas* meam pars ab integro, in *Cisnarios* in *villa Anser* et in *Villella* mea pars, in *Avasta* mediana, in *anepza* et in *Villa Meokik* meam pars, in *villa Luminoso* in *Sabukello* et in *Paretes* mea pars, in *Koza* in *Raperos* in *Respedna* in *Cepétosa* et in *Ranero* mea pars. In *aratoi* in *Valle Liebaneco* in *Celata* et in *Terratellos* mea pars, in *Populatione* in *Moratinos* et in monasterio Sancti Martini mea pars, in *villa Hatem* in *Fonte Fojolo* in *Godalizola* et in *Fonte auria* mea pars, in *villa Abolezar* in *Veziella* et in *Sancta Eulalia* mea pars, in *Tellatello* in *Villa Seca* et in *Villa Dot* mes pars, in *Cela* in *Petrafitia* in *Trikeros* et in monasterio Sancti Tirsi mea pars, in *Conforcos* et in *valle fenoso* mea pars, in *villa Velasco Manco* in *Villa Monniolo* et in *Vascones* etiam et in *Quintanellas de avanates* mea pars, in *Ferriera* in *Zorita* mea pars, in *Messieces* in *Quintana Levanioca* et in *Frontata* mea pars, in monasterio de Sancta Maria de Piasca mea pars. Omnes has villa superius nominatas scilicet quantum ibi habeo offero sacro sancto altario cum exitibus terris vineis pratis pasquis paludibus molinis Piscarijs aquis aquarum cum aquaductibus earum montibus fontibus cessu vel regressu ab integro. Exceptis Palatijs illis de *villa Ordonio* de *Anepza* et de *Cisneros* que dedi Germane mee sine hereditate. Quod votum si quis impedire conatus fuerit cogatur exolvere monasterio prefato quantum ic cartula resonat in duplo vel triplo et parti regie libras auri mille. Datum hoc testamentum die sabbatorum III° Nonarum Decembris era millessima centessima octava decima. Ego Gundisalvus Ferrandiz vitae beatorum hereditatis cupidus quod fecit libentissime factum confirmo [signo]. Adefonsus legionensis urbis totiusque Hispanie Imeperator cf. [signo]. Pelagius episcopus legionensis cf., Bernardus episcopus palentinus cf., Petrus comes cf., Martinus comes cf., Garsias comes cf., Rodericus Gonzalbiz Armiger eius cf., Gundisalbus comes cf., Monnio comes cf., Senior Diacus Albariz cf. et presentes fuerunt Tellus Gutierrez cf., Pelagius Monniz cf., Petro Vitas cf., Pelagio Vitas cf., Pelagius Andres cf., Arias Quelliti cf.; Citi test. [signo] robr., Belliti test [signo] robr., Dominico test. signo robr., [Monnio] test. [signo] robr.; Romanus scripsit et confirmat [signo]².

2. Esta transcripción es la editada por Escalona que salvo algún detalle de puntuación, hemos respetado.

DOCUMENTO N.º XLVII

1100 marzo 1 ("Kalendas marcii, era MCXXXVIII")

PLEITO ENTRE SAHAGUN Y PEDRO VELLITIZ

Becerro Gótico de Sahagún I, Lib. IX, Escritura LXXXVI, fol. 236v, 2.ª col. - 237r, 1.ª col.; Vignau: *Indice de Sahagún*, pág. 322, n.º 1405.

Carta de solare de *Pennella* de Petro Uellitiz.

Orta fuit contemptio inter abbatem Sancti Facundi et Petro Uellitiz super solare de *Pennella* et cognouit se ipse Petro et dedit ei ipse abbas ipso solare in uita sua. Et ipse mortus, si filium dimiserit qui seruire uoluerit pro eo a Sancto Facundo, teneat eam; et, si noluerit, ab obni integritate, cum terris et uines et ortis et cum cesso et regressu et cum omni hereditate que ad eum pertinet et cum quantum ibi comparauerit uel adquirere potuerit, ueniat in Sancto Facundo. Quod si aliquis homo hanc pactionem infringere conauerit, pariat, quisquis fuerit, in ipsa uilla aliut tale solare in simili loco et insuper XXX^a solidos de argento. Facta carta placiti kalendas marcii, era MCXXXVIII. Ego Petro Uellitiz hoc pactum confirmo [*signo*]. Regnante Adefonso rege in Toletto et in Legione. Fernando Monniz maiordomus regis cf., Petro Ansuriz comes cf., Petro Ecta Uitaz cf.; Monnio tes., Belliti tes., Citi tes.; Domenicus notuit.

ALFONSO PRIETO PRIETO,